

lis, ut est doctrina Ruin. conf. 92. n. 14. & seq. vol. 3. Bald. conf. 168. n. 3. part. 5. Dec. conf. 155. n. 7. ubi refert, & declarat dictum Baldi, post alios Cephal. conf. 111. n. 13. & seq. & conf. 133. n. 115. vol. 1. qui omnes docent quod fictio cessat ubi adest geminatio, & multiplicatio verborum.

47 Unde patet quod ad hoc ut quispiam successor veniat ad maioratam necesse est, & ex voluntate testatrix requiritur quod ultimus possessor morte naturali mortuus sit, & quod successor successurus vita naturali vivat, & quam fabulosum sit, & contra dispositionem & voluntatem testatrix affirmare quod filius mortuus in bello qui naturaliter non vivit succedat patri ultimo possessori, & quod Actrix ejus filia ei, non vero avo successura sit, quodque ita satisfiat institutionis verbis, in quibus tantum admittuntur fæminæ filiae ultimi possessoris non extante filio masculino; imò potius necessario affirmari debet quod quando testatrix admittit filiam ultimi possessoris voluit quod pater ultimus possessor naturaliter viveret tempore mortis ultimi possessoris utque vivus naturaliter intrasset in successione maioratus, nec sufficeret si viveret per fictionem, & simulac quod obiisset naturaliter in vita ultimi possessoris statim testatrix voluit neptem excludere nulla vitæ gloriosæ patris mortui in bello facta consideratione ad hoc ut ad illum maioratus deveniret.

48 Nona ratio est quia testatrix in multis institutionis clausulis dixit; ibi, *que o dito morgado, e bens delle baja, e possua*, & ibi, *bens delle herdar, e possuir*; & ibi, *herde, baja, e possua*; & ibi, *o herde, o baja*; & ibi, *os bens delle herdar, e possuir*; & ibi, *e que o possuidor*; & ibi, *possuirá*; & ibi, *ouverem de herdar, e possuir*; & ibi, *em posse delle*; & ibi, *baja, e succeda*; & ibi, *que succede-*

rem, e possuirem; & in omnibus aliis vocationibus semper dixit, & duplicavit hæc verba, hæredare, obtinere, & possidere, & alia verba satis efficacia, & particulariter quando admittit fæminam ultimi possessoris filiam semper ea verba dixit, & geminavit in eis quas fecit de patre vocationes; ibi, *venha a filha maior do dito possuidor; hoc est deveniat ad filiam seniore diæti possessoris*; & ibi, *acontecendo caso que o possuidor naõ tenha filho varaõ natural, e legitimo, entãõ virã a sua filha*; hoc est, *etsi accidat casus in quo possessor non habeat filium masculum naturalem legitimum tunc deveniet ad filiam ejus*; & ibi, *o dito morgado baja, e succeda Aires Telles, e naõ tendo filho varaõ a filha maior*; hoc est *dictum maioratum obtineat, & in eo succedat Airius Telles, qui si non habeat filium masculum succedat filia senior*. Itaque ad hoc ut vocaret filiam fæminam præsupposuit primo quod pater ejus foret hujus maioratus naturalis, & verus possessor; idque ideo quia ejus voluntas erat ad successiorem vocare eos qui naturaliter vivant, & possint naturaliter possidere, & vere naturales forent maioratus possessores, non vero illos qui per fictionem viverent, & qui realiter possessores dici non possunt; & hoc satis agnoscit Actrix, & ideo dicit quod non avo, sed patri succedit, quia pater ejus intravit in successione per fictionem quodque post illum debet admitti tanquam ultimi possessoris filia.

49 Plane in proposito quamvis Actricis pater per fictionem viveret talis vitæ gloriosæ fictio non constituit eum possessorem quia morte Ferdinandi Telles ultimi possessoris expiavit ejus possessio, L. cum heredes 23. ff. acquir. possess. ubi Paul. Cast. & alii Doctores text. notabilis secundum Bart. ibi & Doctores in L. si is qui pro emptore §. Si quis bona fide, ibi quia initium secundæ possessionis ff. usucap.

L. qui

L. qui fundum §. Qui bona fide ff. pro emptore, latissime Ant. Gom. L. 45. Taur. ex n. 114. Nec fictio fingit ad acquirendam, seu recuperandam possessionem *d. L. cum haeredes in princ. & §. 1. ubi Bart.* & ita pater Aëtricus quamvis vivat per fictionem non ideo possidet, nec potuit acquirere nec recuperare possessionem, quam pedibus retinere non potest juxta vulgarem litteram, *L. 1. cum suis §. ff. acquir. possess. Valasc. cons. 148. n. 15.* & hoc satis expressit testatrix quæ in omnibus supra relatis clausulis sæpe sæpius geminavit verba hæredet, habeat, & possideat, quarum sola repetitio veritatem naturalem supponit, & excludit fictionem circa possessionem maioratus, & ita patet quam de jure, & de voluntate testatricis dici non possit quod Aëtricus pater vivus per fictionem ultimus possessor sit, quamque erroneum est admittere nepotim quasi filiam ultimi possessoris.

50 Decima ratio quia testatrix dicit per hæc verba; *ibi, que sendo caso que aquelle que o dito morgado ouver, e o que lidimamente vier tiver dous filhos, ou mais, e o primeiro nascer cego, mudo, ou sandeu, torne-se o dito morgado ao segundo filho, que não tenha alguma das taes aleijoens, e delle a seus filhos;* hoc est quod in casu ubi ille qui prædictum maioratum obtinuerit, & ad quem legitime devenit duos filios habuerit, & senior natus fuerit cæcus, mutus, aut insanus maioratus revertatur ad filium secundo natum qui talibus vitiis non laboret, & deinceps ad ejus filios: & iterum in alia clausula repetit quod si ultimus possessor habuerit unicum filium & iste sit insanus cæcus, aut mutus transeat maioratus ad filiam seniore prædicti possessoris & deinceps ad ejus filios, & descendentes: & item præcipit quod successor maioratus in hoc Portugaliæ regno resideat, etsi resideat extra regnum sit notifica-

tus quod ad regnum veniat residere, qui si non veniat intra duos annos à die notificationis præcipit quod iste talis non succedat in suo maioratu, nec amplius de eo nec de suis descendibus facit commemorationem: & iterum dicit quod successor qui religionem ingressus fuerit habeatur quasi per mortem obiisset.

51 Quibus clausulis testatrix satis ostendit velle quod sui maioratus successor naturaliter vivat, & naturaliter personaliterque assistat, & maioratum nobilitet, & vere & realiter ejus bona possideat perpetuando semper nomen, & memoriam Ferdinandi Telles ejus mariti, videatur ergo quando voluntas testatricis adeo inixe voluit quod maioratus successores personaliter assisterent, & realiter bona possiderent ut excluderet à successione absentem à regno, & eos qui ex defectu sanitatis per fictionem saltem ad tempus impeditenti reputantur absentes cum tamen vere, & naturaliter sint corpore præsentis, & monachum qui naturaliter vivit, & solum per fictionem mortuus dicitur quanto à ratione fortiori voluisset excludere eum qui non solum est absens à regno sed etiam à mundo, & non solum per fictionem ad tempus impeditenti, sed realiter in æternum absens, & non solum per fictionem, sed naturaliter mortuus est, & qui nullo modo maioratum possidere potest.

52 Undecima ratio qua nimium clarescit testatricis voluntas ex eo est quia in clausula ubi tractavit de filio religionis habitum suscipienti cui per mortem ultimi possessoris maioratus successio devenire debuerat si professionem religionis non emitteret, dixit per hæc verba, *E outro si declaro mais que sendo consa que o dito Rui Telles, ou cada hum daquelles que lidimamente dell's descenderem, a que lidimamente, segundo a dita ordenança, pertencer o dito morgado, entrar*
em

em ordem alguma, e não ouver ja abi outro, que delle descendeſſe lidimamente como dito he, mando, e declaro que em tal caſo o dito morgado ſe torne lidimamente, e ſem contenda a quem vier, ſe eſte que aſſim ſe meteo em ordem foſſe falecido per morte, e que a ordem não poſſa em modo algum no dito morgado ter direito, como quer que ſeja eſcrito que a ordem herda os bens daquelle que em ella entrar ſe herdeiro lidimo não ouver; porque declaro, e quero que o direito aqui não haja lugar, nem ſe entenda em eſta minha ordenança, e determinação; hoc eſt, & iterum declaro quod ſi accidat caſus in quo dictus Rodericus Telles aut alius quicumque ſuorum deſcendentium, cui legitime ſecundum hanc ordinationem maioratus pertineat, ingreſſus fuerit religionem aliquam, & non ſuperſit alius, qui ab eo deſcendat legitime ut ſupradictum eſt jubeo, & declaro quod in tali caſu maioratus revertatur legitime, & ſine controverſia ad eum cui devenire oportebat ſi iſte qui religionem ingreſſus eſt deceſſerit per mortem, & quod religio nullo modo poſſit jus habere in dicto maioratu quamvis ſcriptum ſit quod religio ſuccedit in bonis illius qui religionem ingreſſus eſt ſi heredem legitimum non habuerit; quia declaro, & volo quod jus iſtud in iſto maioratu non habeat locum, nec militet in hac mea ordinatione, & determinatione.

53 In qua clauſula expreſſe dixit quod in ſucceſſione ſui maioratus fictio locum non haberet, quia de jure civili monachus per religionis ingreſſum, & profeſſionem mundo mortuus eſt, & quando teſtatrix noluit quod maioratus ſucceſſio deveniret ad iſtum monachum, quodque reputaretur mortuus morte naturali ſatis excludit fictionem; & noluit quod vivus per fictionem in maioratu ſuccederet; ex eo quia ſi in monacho, qui naturaliter vivit, & mundo mor-

tuus reputatur dixit quod non ſuccedat in maioratu, à fortiori credendum eſt quod idem voluit in mortuo in bello, quamvis vivat per fictionem glorioſam cum iſte talis vere, & naturaliter mortuus ſit, & ſolum vivit per fictionem, at monachus vere, & naturaliter vivit, & ſolum per fictionem mortuus reputatur.

Nec ſolum hoc dixit teſtatrix voluntas ſed amplius proceſſit, & excluſit aliam fictionem per quam monaſterium reputatur filius, *auth. niſi rogati Cod. ad Treb. cap. in præſentia de probat. poſt multos Mench. creat. §. 21. n. 166. Inſign. Cald. de pot. elig. 3. part. cap. 10. n. 21. Molin. de primog. lib. 2. cap. 9. n. 41. Valaſc. conſ. 24. n. 4.* & contra hanc fictionem dixit teſtatrix quod dicto ſucceſſore profeſſo religionem non poſſit religio ullo modo in maioratu jus habere quicquid de jure ſtatutum foret quod monaſterium ſuccedit in bonis monachi, quia declaravit, ac voluit quod in tali eventu civile jus non haberet locum in ſua inſtitutione, & ordinatione.

54 Itaque hac clauſula ita excluſit monachum naturaliter vivum, ex eo ſolum quia per fictionem mortuus erat, & iterum excluſit fictionem per quam monaſterium quaſi filius reputatur volens quod nec mors nec vita ficta, nec aliqua fictio conſideretur ad ſucceſſionem ſui maioratus, & quod illius ſucceſſores vere, & naturaliter vivant & tales ſint, qui bene eſſe poſſint poſſeſſores bonorum maioratus, & hac de cauſa declarabat, & volebat quod jus inducens tales fictiones non habeat locum in hac ſua ordinatione: unde patet quam ſit contra voluntatem teſtatrix arguere quod in iſto maioratu ſuccedat naturaliter mortuus in bello ex eo quod per fictionem vivere dicatur.

55 Nec urget ſi ex iſta clauſula arguatur teſtatricem mandare quod maioratus deveniat ad deſcendentes ſuc-

successoris qui monachus factus est, & quod monachus ille (quamvis mundo mortuus est) æquiparatur mortuo in bello, & vivat etiam gloriose, *ut dicit Cost. de maior. bon. reg. coronæ 1. part. n. 35.* unde satis sequitur quod testatrix admittit filios, & descendentes ejus qui vivit per fictionem gloriæ, & ita admittit Atricem filiam mortui in bello gloriose viventis. Quia ad hoc argumentum respondetur primo quod æquiparatio ista continet manifestum errorem, quia monachus non vivit per fictionem gloriosam, lex enim non inducit fictionem sine urgenti necessitate, & non deficiente, aut stante in contrarium veritate, nec facit de una fictione fundamentum ad aliam fictionem, & ideo inducit fictionem vitæ gloriôsæ quando vere, & naturaliter mors præcedit, *L. bello amissi ubi Bald. ff. excusat. tut. Bart. in L. ultim. ff. excus. mun. §. 1. inst. excus. tut. Bart. in L. si is qui pro emptore 27. ad fin. ff. usucap. Valasc. cons. 148. ex n. 1. & infra citati in 2. part. n. 83.* & cum monachus non sit vere & naturaliter mortuus, sed solum per fictionem civiliter mortuus sit, & vere, & naturaliter vivat non potest civiliter dici quod vivat per fictionem gloriose.

56 Et quamvis alias doctissimus, & subtilissimus *Acosta d. n. 35.* eam facit æquiparationem quod monachus vivat gloriose, attamen pro representatione arguit obiter, & non toto iudicio, & injure non sunt ullius momenti doctrinæ, seu resolutiones quæ sunt in modum argumenti ad alium finem, nec ex professione nec toto studio tractantur *prout infra 2. part. n. 83.* Et multo magis quia æquiparatio ista aperte erronea est; & jura quæ allegat *Acosta* nec etiam primo cortice probant quod monachus vivit gloriose: nam *text. in cap. placuit 16. quæst. 1.* prohibet monachos exire à monasterio respectu alicujus humani lucri

etiam ad opera de se pia, charitativa, & meritoria, & jubet quod monachus non implicetur negotiis qualibuscunque, & solum sit suo clauistro contentus quia sicut picis sine aqua caret vita, ita sine monasterio monachus, se deat utique solitarius, & taceat quia mundo mortuus est Deo autem vivit, itaque solum dicit quod monachus ita debet clausuram monasterii servare tanta solitudine, & silencio, quod quamvis naturaliter vivat mortuus mundo videatur, & Deo solum vivat, & in ejus obsequium vitam naturalem, quam habet, consumere debet, & non lucris, & respectibus mundanis, & in eodem modo disponi, & intelligi debet, *L. fin. C. de episcop. & cleric.*

57 Quæ jura non probant quod cum monachus sit mortuus, & vivat per fictionem gloriosam, & quando quid tale dicerent adhuc respondetur quod monachi vita est gloriosa apud Deum ut sentit *text. in d. cap. placuit, ibi, Deo autem vivit*, utque jam in hoc seculo fruantur illa gloriosa vita, & beatitudine quam Deus optimus Max. suis electis per gratiam communicat in signum gloriæ quam ad illos creavit, non autem dici potest quod gloriose vivit ad effectus civiles, esset enim hoc satis à jure absolum dicere quod fictio civilis mortis esset fundamentum fictionis vitæ gloriôsæ, & quod naturaliter vivendo sine urgente necessitate, & non deficiente veritate, nec præcedenti morte naturali inducitur fictio vitæ gloriôsæ, item foret dicendum quod cum monachus per fictionem mundo, & ad effectus civiles mortuus esset, foret insimul vivus per gloriosam fictionem ad eundem mundum, & ad eosdem civiles effectus, & denique quod civiliter per fictionem mortuus, vivit civiliter per fictionem, quæ omnia sunt absurda contra juris in fictionum materia principia quæ docent *Bartolus*, & Doctores

res in locis citatis, & ita patet quod monachus civiliter mortuus non vivit per fictionem gloriosam, & post *Rebuffum tenet Valasc. d. consj. 148. n. 23. in fin.* quodque quamvis testatrix admisisset successores ejus qui religionem ingressus est non ideo vocavit filios mortui gloriose viventis, sed potius vocavit per fictionem mortui, & naturaliter viventis filios, & descendentes, qualis Aetrix dici non potest cum pater ejus sit mortuus naturaliter, & vivat solummodo per fictionem.

58 Secundo respondetur quod quamvis monachus gloriose viveret non ideo obstat istud argumentum, imò potius prædicta clausula facit in favorem Rei quoniam testatrix exclusit à successione, & possessione maioratus hunc monachum quem noluit fuisse illius possessorem qui quidem si gloriose vivit, inde patet quod mortuus gloriose vivus non est hujus maioratus possessor, & quod Aetrix filia gloriose viventis non filia sed neptis ultimi possessoris dici oportet, & uti talis excluditur à patruo per clausulam expressam in qua testatrix excludit ultimi possessoris neptem fæminam concurrentem cum patruo masculino, quem admisit. Nec huic responsioni obstant verba clausulæ in quibus testatrix dixit quod quando successor ingressus fuerit religionem aliquam, & non superstit alius qui ab eo descendat legitime ut supra dictum est tunc maioratus legitime revertatur, & sine controversia ad eum cui devenire oportebat, si iste qui religionem professus est obiisset per mortem; non declarando filium masculinum, nec fæminam omittendo id sub dispositione sua supra relata, *ibi sicut dictum est.* Respondetur enim quod testatrix voluit quod iste monachus haberetur quasi diem suum per mortem naturalem obiisset, in quo casu indubitabile est quod ejus filia fæmina neptis ultimi possessoris non erat

admittenda concurrente cum patruo masculino.

59 Duodecima ratio quia ex tota institutione, & ex dictis patet quod testatrix voluit quod dispositiones, & verba institutionis intelligantur in sensu vero, & non in ficto, & hac de causa exclusit fictionem repræsentationis, & fictions mortis, & victæ fictæ, & requisivit verum successorem, & realem possessorem non vero fictum, & exclusit fictionem per quam monasterium loco filii habetur, & similiter exclusit fictions legitimationum vocando semper filios, & descendentes legitimos & naturales, quæ verba legitimi, & naturales fictionem excludunt ut docent *Bald. Aret. Alc. Soc. Jun. Ceph. Mantica, & Gam. relati in princip. n. 7. & seq.* docentes quod voluntas excludendi fictionem conjecturatur per verba legitimi naturales, & alia leviora.

60 Unde patet quod quando sufficit quædam etiam minima circumstantia, ut refert *D. Gam. decis. 307. n. 24. in fin.* & sufficiunt verba geminata ad hoc ut totaliter fictio excludatur, ut docent *Bald. Dec. Ruin. Cephal. & alii citati supra n. 46.* quanto à fortiori sufficient tot verba naturalia, toties repetita & geminata efficacissime, & tot fctionum exclusio geminata ut conjecturetur quod testatrix generaliter voluit excludere omnem modum fctionis, quæ in successione sui maioratus posset evenire, & quando communis indubitanter docet quod etiam in exorbitanti materia fit extensio de uno ad alium casum ut *supra n. 36. & n. 35.* ostendi quod à fctione repræsentationis exclusa fit extensio ad excludendam fctionem victæ gloriosæ quanto à fortiori debet talis extensio fieri non de una sola fctione exclusa, sed de tot exclusis fctionibus, testatrix namque in sua institutione exclusit fctiones omnes, quæ sibi oblatae fuerunt, adeo quod
expres.

expressisset ut ad fictiones excludendas volebat quod jus fictiones admittens non haberet locum in sua hac institutione.

61 Et ultra ea quæ dixi supra ratione quinta faciendæ est extensio in hoc casu de fictione repræsentationis exclusæ ad fictionem vitæ gloriosæ excludendæ; ex eo quia fit ad excludendas fictiones quæ in jure exorbitantes, & odiosæ sunt, quibus exclusis fit regressus ad jus commune, & ubique semper similis extensio admittitur quando revertitur ad jus civile ut cum communi docet *Covas 3. variar. cap. 6. n. 4.* tum maxime quia hæc extensio proprie comprehensio dici debet cum habeamus tam expressam voluntatem testatricis quæ generaliter exclusit neptim, & quamlibet fæminam concurrentem cum masculo, & extensio magis proprie compræhensio dicitur quando in disponente datur mentis conjectura, *gloss. verb. mente cap. si postquam 33. de elect. lib. 6.* imò potius & expressum dicitur, *post Bart. Soc. Dec. Gregor. Lopes, & alios Pelles de maior 2. part. quest. 1. n. 21. & infra n. 68.* & denique fit extensio in præsentem quia fit de specie ad speciem compræhensam sub generali dispositione, quæ non extensio, sed propria, & vera compræhensio, & expressa dicitur ex iis quæ *supra n. 24.*

62 Ex his rationibus secunda nostra hæc veritas satis probatur per omnes clausulas, & ex toto discursu institutionis, quodque testatrix voluit, & certum præsignavit modum quo fictionem gloriosæ vitæ excluderet, ne alias neptis excluderet patrum masculum. Et probatis sic his duabus veritatibus factis de eis majori, & minori recta sequitur consequentia, & decisio hujus responsi in favorem Rei ut supra promissi, quia prima veritas continet quod fictio vitæ gloriosæ non admittitur contra voluntatem testatricis, at in præsentem in-

stitutione datur testatricis voluntas excludendi fictionem vitæ gloriosæ ergo recte sequitur quod in præsentem non admittetur fictio vitæ gloriosæ, & quod Actrix non potest excludere Reum ejus patrum masculum quem virtute dictæ fictionis excludere præ-tendit.

63 Nec obstat si arguat quod in præsentem non datur expressa testatricis voluntas excludendi fictionem, quia sat verum est, nec potest inficiari quod saltem conjecturata voluntas detur quæ sufficit ad excludendam vitæ gloriosæ fictionem, & neptim ejus virtute successionem contra patrum masculum prætendentem.

64 Et denique quia etiam supra probavimus quod fictio vitæ gloriosæ non procedit in casu dubio, & solum procedit quando datur testatricis voluntas quæ fictionem admittat, at in casu præsentem non datur hæc voluntas admittendæ fictionis ergo Actrix non potest ejus virtute patrum excludere.

Atque ita satis superque defensata reditur justitia Rei, & satis superque diximus in hac prima parte: & ideo necesse est quod progrediamur ad secundam partem in qua promisso ordine respondeamus adductis pro parte Actricis fundamentis.

SECUNDA PARS.

In qua satis respondetur ad ea que adducta fuere pro parte Actricis.

65 **E**X adverso contra hanc Rei indubitatum justitiam qui altius rem attingerunt illi arguunt quod in hac institutione testatrix omisit casum in quo filius senior mortuus in bello relinquit filiam, & quod iste casus omissus remanet in juris communis dispositione secundum quam tenent quod qui in bello mortuus est vivit per gloriam, quodque Actrix quasi filia ultimi possessoris gloriose viventis Reum debet excludere:

dere: Et in hoc sunt omnia quæ in Rei favorem fuerunt allegata, & præsupponendo quod casus iste sit omissus statim ultra progrediuntur, & toto studio disputant quæstionem de jure utrum mortuus in bello vivat gloriose ad effectum ut possit in maioratibus succedere, & ad id cumulant Doctorum doctrinas, & Senatus sententias, quæ omnia longe sunt à nostri casus decisione, tam de jure quam de facto.

66 At ejus argumenta facilius resumendo tria sunt contraria fundamenta seu dubia quæ responsione indigent. Primum dubium utrum in hac institutione foret omissus casus iste in quo ultimi possessoris filius vivo patre in bello occubuisset relicta nepte. Secundum dubium si dato, & non concessio quod omissus foret utrum fictio vitæ gloriose procedat in successione istius maioratus. Tertium utrum Aetrix possit dici filia ultimi possessoris, & uti talis possit in isto maioratu succedere secundum clausulas quæ solas fæminas filias ultimi possessoris admittunt.

67 Et quamvis sufficiunt ea que dixi in prima parte ex quibus responderi potest quod casus iste fictionis non fuit omissus sed provilus, si quidem datur testatrix voluntas in eo providendo, & responderi potest quod fictio vitæ gloriose nox procedit in præsentibus ubi datur testatrix voluntas in contrarium, & denique responderi potest quod Aetrix non dicitur ultimi possessoris filia nec uti talis potest excludere patrum masculinum ut dixi supra in 9. ratione n. 49. attamen satis abundanter unicuique sigillatim dubio respondetur.

ARTICULUS PRIMUS.

In quo respondetur primo dubio, & ostenditur quod casus iste non fuit omissus in institutione maioratus.

68 **P**rimo ut cum propria, & vera cognitione procedamus utilissimum est incipere à diffinitione casus omissi, nam cognita ejus diffinitione patebit quam in proprie in institutione dicitur omissus casus noster: & ideo advertendum est quod casus omissus ille dicitur qui omnino omissus est, nec in dispositione ullo modo comprehenditur, *L. commodissime, ibi qui non est testamento comprehensus ff. liber. & posthum. ubi Iason n. 1. Bald. in L. unica n. 10. C. de his quæ ante apert. tab. Cravet. cons. 130. n. 7. Rol. cons. 6. n. 32. vol. 4. Mantica de conject. lib. 3. tit. 19. n. 15. cum multis Gabr. lib. 6. de reg. jur. conclus. 10. n. 7. post Bart. Dec. & alios Simon de Præf. lib. 2. interp. 3. dub. 1. sol. 3. n. 123. cum seqq.* Et de hoc dubitari non potest quia si testator verbis in specie, sive in genere, aut virtualiter per conjecturas juxta juris principia de tali casu disposuit nullo modo casus omissus dici potest; imò potius provilus dicetur, & testatorem de eo disposuisse expresse, quia in jure dicitur expressum illud quod testator sive in specie, sive in genere disponat, ut *supra n. 34.* & quando conjecturis vel aliter de mente testatoris colligatur id etiam dispositum, & satis expressum dicitur, *L. licet Imperator 77. ubi Bart. n. 2. L. si servus plurium 53. §. fin. & utrobique Doctores ff. leg. 1. Bald. cons. 3. n. 2. tom. 5. Molin. de primog. lib. 1. cap. 17. n. 27. Mantica de conject. lib. 6. tit. 1. n. 8. post multos idem Mantica lib. 8. tit. 1. n. 23. Peregrin. de fideicommiss. articul. 11. n. 39. & 41. post Gregorium Lopes, & alios Pelæes de maiorat. 2. part. quæst. 1. n. 21. Gam. decis.*

decis. 51. n. 8. Unde patet quod casus omissus dicitur ille de quo testator non provisit nec disposuit nec in specie, nec in genere, nec per conjecturas, & qui omnino omissus est.

69 Ex hac vera casus omissi definitione jam facile sequitur huic dubio prima responsio deducta ex vero intellectu *dict. L. commodissime* cujus verba sunt. *Commodissime is, qui non dum natus est ita hæres instituitur, sive vivo me, sive me mortuo natus sit hæres esto, aut etiam pure, neutrius temporis habita mentione, si alteruter casus omissus fuerit, eo casu qui omissus sit, natus rumpit testamentum, quia nec sub conditione quidem scriptus hæres intelligitur, qui in hunc casum nascitur, qui non est testamento comprehensus.* Atque ita idem est instituire hæredem posthumum dicendo instituo meum posthumum sive me vivo, sive me mortuo natus sit, vel eum simpliciter, & pure instituire absque ulla temporis mentione dicendo meum posthumum instituo, sed quando testator posthumum instituerit in uno istorum casuum dicendo instituo posthumum si me vivo natus sit, erit alius casus omissus nempe si natus sit testatore mortuo, quod quidem indubitatum procedit.

70 Decisio hujus textus si nostro casui applicetur necessario dici oportet idem esse dicere excludo neptim cujus pater in vita ultimi possessoris per mortem objerit sive in bello, sive in pace, vel dicere simpliciter, & pure excludo neptim cujus pater in vita ultimi possessoris per mortem objerit, nulla facta mentione speciali de casu belli, nec de casu pacis; & quod tunc dicitur casus belli omissus quando testatrix excluderet neptim cujus pater in vita ultimi possessoris objerit per mortem in pace: unde cum testatrix in clausula in principio relata pure simpliciter, & in definite excludat neptim filiam senioris filii,

cujus pater in vita ultimi possessoris per mortem objerit, nulla facta speciali mentione casus pacis, non est dicendus belli casus omissus; siquidem uterque casus nempe mortis in pace, & mortis in bello proprie comprehenditur sub simplici dicta dispositione, & tantum abest quod per *dict. L. commodissime* dici possit casum belli esse omissum, quod imò potius totum contrarium probat.

71 Secunda responsio quod nullo modo inficiari potest quod testatrix indistincte & generaliter exclusit fæminam concurrentem cum patruo masculino ut patet ex relatis clausulis, & ex aperto institutionis tenore, & nulli dubium est quod casus noster venit sub generali fæminæ, seu neptis exclusione unde omissus non est, quia non dicitur omissum id quod comprehenditur sub generali expressa dispositione, *Alex. cons. 89. n. 23. vol. 6. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 4. n. 21. Menoch. lib. 4. præsumpt. 34. n. 32.* imò potius dicitur expressum, *juxta Bartoli doctrinam communiter receptam de qua supra 1. part. artic. 2. num. 24.*

72 Tertia responsio quia ex dicta definitione patet quod non dicitur omissus casus qui sequitur ex his quæ expresse disponuntur, & sic de jure *Bart. in d. L. commodissime in fin. Roland à Valle cons. 6. n. 32. vol. 4. post Socinum & alios Paris. cons. 66. n. 62. vol. 3. Mantica de conject. lib. 3. tit. 19. n. 15. Simon de Præt. ubi supra n. 170. & n. 172.* Et non potest negari quod ex toto institutionis discursu, & ex clausula relata *supra n. 3.* sequitur expressa exclusio neptis fæminæ filiæ senioris filii, qui obiit in vita ultimi possessoris in bello, ut tot relatis rationibus *in artic. 2. part. 1.* unde satis patet quod talis casus non dicitur omissus à testatrice in sua institutione: imò potius expressus reputari debet, *ut post Bart. Crot. Paris.*

ris. & Cravet. docet Molin. de primogen. lib. 1. cap. 4. n. 21.

73 Quarta responsio quia omis-
sus non dicitur casus in quo eadem
ratio datur, idemque sequitur effectus
qui in expresso; quoniam de uno ad
aliud fit extensio ut est vulgare adeo
ut proprie compræhensio dicatur, *Ia-
son in dict. L. commodissime, n. 5. Ce-
phal. conf. 107. n. 18. Cravet. post Bart.
Bald. & alios conf. 62. n. 14. & conf.
130. n. 7. post multos Menoch. lib. 4.
præsumpt. 26. n. 18. Tiraq. retr. lib.
1. §. 20. gloss. 1. n. 11. Simon de Præ-
t. ubi supra n. 174. & faciunt ea de qui-
bus supra part. 1. artic. 2. ratione 5.
ex n. 36. & cum in fictione repræsen-
tationis & in ejus casu ubi neptis ex-
presse exclusa est, & in casu fictionis
gloriosæ mortui in bello detur eadem
ratio, & sequatur idem exclusionis
effectus in uno, quam in altero ut of-
tendimus supra part. 1. artic. 2. ra-
tione 4. & 5. nullo modo dici potest
omissus casus mortis in bello imò po-
tius proprie dicitur inclusus, & ex-
pressus in dicto casu fictionis repræ-
sentationis, quodque in utroque casu
Atrix fuit exclusa propter patrum
masculum præferendum.*

74 Quinta responsio ex diffini-
tione patet quia nullo modo dicitur
omissus casus qui cum expresso similis
est, ex doctrina gloss. in *L. si cum do-
tem in princip. verb. mulieri ff. solut.
matrimon. Bart. in L. Gallus §. &
quid si tantum n. 1. & ibi Doctores ff.
liber. & posthum. exornat Pelaes de
maior. 2. part. quæst. 18. n. 3. Alex.
conf. 130. n. 5. in fin. vol. 2. Cravet.
conf. 326. n. 59. Tiraq. retract. lib. 1.
§. 20. gloss. 1. n. 11. & de primogenit.
quæst. 40. n. 197. ubi multos refert Si-
mon de Præ- ubi supra n. 170. Et ne-
gari non potest formalis similitudo
quæ viget in casu nostro mortis in
bello cum casu expresso in clausula
institutionis ut ex dictis in 4. & 5. ra-
tione ex n. 33. unde patet quod non*

dicitur omissus. imò vero expressus
dici oportet, per ea quæ ex d. n. 33.

75 Responsio sexta quia in in-
stitutione dantur plures clausulæ ex
quibus colliguntur efficaces conjectu-
ræ per quas conjecturatur quod testa-
trix voluit excludere neptim fæmi-
nam cujus pater mortuus fuit in bel-
lo, sicut & excludit neptim cujus pa-
ter in pace mortuus est. Quod sufficit
adhoc ut casus ille noster non dicatur
omissus siquidem non dicitur omissum
quod per conjecturas supleri potest,
dict. *L. licet Imperator 77. L. si Jer-
vus plurium 53. §. fin. ff. leg. 1. &
utrobique Bart. & Doctores Paris.
conf. 17. n. 15. vol. 3. Cravet. conf.
130. n. 7. Alex. in d. §. & quid si tan-
tum, ex n. 53. tom. 5. col. 495. Man-
tica d. tit. 19. n. 15. Menoch. lib. 4.
præsumpt. 26. n. 18. Simon de Præ-
t. ubi supra n. 165. n. 169. & n. 178.
imò potius dicitur expressum in insti-
tutione ut ex iis quæ post Bart. docet
P. Barbos. in *L. 1. part. 3. n. 22. ff. so-
lut. matrim.* & quæ diximus 2. part.
num. 68.*

76 Responsio septima quia ex
dictis in 1. part. artic. 2. satis patet
quod si testatrix foret interrogata an
excludisset neptim fæminam filiam fi-
lii senioris mortui in bello, respon-
deret affirmative quod eam exclude-
bat si pater ejus in vita ultimi posses-
soris occubisset sive in pace, sive in
bello: quia suæ voluntatis erat non
admittere fæminam nisi in defectu
masculi: & ideo expresse exclusit ne-
ptim fæminam concurrentem cum pa-
truo masculo indistincte; quod satis
suadetur ex rationibus 1. part. art. 2.
& hoc sufficit ut casus iste non dica-
tur omissus quando testatrix interro-
gata responderet in eo idem quod res-
pondit in casu expresso, *Iason in d. L.
commodissime n. 6. Cravet. dict. conf.
130. n. 7. Alex. conf. 130. n. 5. vol. 2.
Mantica de conject. d. tit. 19. ex n. 1.
Gabriel. cum infinitis lib. 6. de reg. jur.
conclus.*

conclus. 10. n. 7. & ex n. 1. Pelæus de maiorat. 2. part. quæst. 3. n. 19. imò potius dicitur casus expressus ex doctrina gloss. in L. tale pactum §. fin. ff. de pact. communiter receptæ etiam in maioratu, ut per Molin. de primogen. lib. 1. cap. 4. ex n. 24. Gam. decis. 193. n. 7.

77 Et denique respondetur quod iste casus belli ut non omissus, sed compræhensus, & expressus dicatur sufficit quod compræhendatur, & veniat in dispositione si ejus verba impropriantur, & late sumantur, ita *Alc. in d. §. & quid si tantum d. n. 10. col. 480. tom. 5. Mantica d. tit. 19. n. 17. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 4. n. 23. & negari non potest quod in clausula relata quando testatrix excludit neptim cujus pater in vita possessoris decessit, compræhenditur etiam casus iste in quo pater decessit in bello, sive stricte, sive late sumantur verba dispositionis.*

78 Atque ita satis superque patet quod casus noster non fuit in institutione omissus, imò potius fuit inclusus, & expressus; & sic non urgent secundum nec tertium argumentum, nec quæ in favorem Aëtrici considerantur siquidem solum militant quando casus iste foret omissus, sed nihilominus ex abundanti transeamus ad secundum dubium.

ARTICULUS II.

In quo respondetur secundo dubio, & ostenditur quod fictio vitæ gloriose non militat in successione istius maioratus.

79 **E**X adverso arguunt quod casus noster fuit omissus in institutione, & quod remanet in dispositione juris in quo mortuus in bello vivit per gloriam, & hac de causa Aëtrix excludit patrum masculum.

Ad quod primo respondetur quod casus iste non fuit omissus, sed

expressus in institutione, nec remanet in dispositione juris communis; imò potius particulariter fuit provisus a testatrice, quæ excludit neptim fæminam senioris filii mortui sive in pace sive in bello, & ideo non est recurrendum ad juris dispositionem.

80 Secundo quia opinio per quam mortuus in bello gloriose vivit ad hoc ut succedat in maioratu est contra juris principia, ex quibus fictio non admittitur nisi in casibus à jure expressis, & solum à lege, & à Principe supremo induci potest, nec de uno ad alium casum extenditur, & §. 1. *instit. excusat. tut. L. bello amissi ff. eod. & L. ult. ff. vacat. mun. & Ord. lib. 4. tit. 104. & l. 2. tit. 17. partita 6.* quibus deciditur quod filius mortuus in bello vivit per gloriam ad excusandum patrem a tutela non procedunt extra casum excusationis tutelæ.

81 Nec Doctores qui affirmative tenent non faciunt communem, & quamvis dicant ita tenuisse *Bart. communiter receptum in d. L. bello amissi in 3. leçtura n. 3.* hoc tamen erronee allegatur, quia *Bart. appostillando glossam in d. L. bello amissi, ponit hæc formalia verba, quærit glossa tu vides hic quod filii amissi in bello profunt patri quoad excusationem, sed nunquid profunt ad alia, & responde & bene quod sic, subiicit glossa item profunt mulieri quoad hoc ut possit adoptare, & allegat instit. de adopt. §. fæminæ;* ex quibus verbis solum colligitur quod *Bart.* fuit opinionis ut tale privilegium filii mortui in bello proficiebat patri ut eum à tutelis excusaret, & ab aliis oneribus publicis, quæ refert *Ayala de jure & officio belli lib. 3. cap. 4. n. 21.* & ita intelligi debet *d. L. fin. ff. vacat. & excusat. mu.* Nec ex ista doctrina colligi potest *Bartolum* docere voluisse quod privilegium patris mortui in bello prodesset filiis ad maioratus successionem.

82 Itaque hæc opinio non incepit à *Bartolo*, sed à *Romano* qui *cons.* 24. prædictam quæstionem absque disputatione frivole tetegit, & ita fatetur *Acosta de succ. reg. cor.* 1. part. n. 34. & post cum retulit *Nicol. Miles in suo repert. verb. mortuus pro republica Ayala* ubi supra n. 20. & n. 21. & noviter *Cabed. decis.* 147. *Tirag. de primogenit. quæst.* 40. n. 227. *Gabr. lib.* 4. de *suc. abintest. conclus.* 2. *Valasc. de jure emphyt. quæst.* 40. n. 17. *vers. nec movere. Emanuel da Costa §. Cum in bello, verb. periisset, ubi refert Aufrer. ad Capellam Tholos. decis.* 443. qui omnes tractantes quæstionem patrum, & nepotis pro fundamento nepotis frivole, & obiter adducunt quod ubi primogenitus in acie belli cecidit per gloriam vivere creditur, & potiore esse causam nepotis si pater ejus primogenitus vivo avo in acie belli periisset.

83 Sed pro negativa opinione quod fictio gloriosa mortui in bello non extenditur ad maioratus successionem sunt magnæ authoritatis Doctores ex professo eam negative resolventes, & docentes illam affirmativam opinionem erroneam esse, & contra omnia juris principia, & eam ludibrio reputant prout *Insign. Gam. decis.* 174. n. 9. ubi refert, & sequitur insignem *Jurisconsultum Gondigalum Vaz Cabaco* præceptorem communem primarium in celebri satis *Coinimbriensi* academia, & celebris *Valasc. cons.* 148. num. 7. tom. 2. *Gondigal. Mend. de Cabedo lib.* 3. *divers. cap.* 3. num. 23. col. 2. & 3. & seqq. & omnes nostræ tempestatis *Lusitani* doctissimi viri qui ex professo quæstionem tractantes negative decidunt, quorum opinio in consulendo, & judicando communis dicenda est quia in jure non dicitur communis opinio illa quam Doctores referunt frivole, præcipanter, & ad alium finem quasi obiter sine juris ratione, &

sine studio; imò potius illa dicitur communis opinio in consulendo, & judicando sequenda quæ verior est, & magis consona principiis juris, & quæ approbatur à doctioribus, quamvis numero sint pauciores, *L. 1. §. Sed neque in multitudine C. jur. vet. enucl. ita post Dec. Ang. Joan. And. Roland. à Vall. cons.* 100. n. 49. volum. 2. & post infinitos *Tirag. ad leg. connub. L. 11. gloss. 1. n. 4. p. 11. Sarm. select. lib. 1. cap. 7. n. 4. vers. tertia est igitur ad fin. post multos Mascard. prob. vol. 3. conclus.* 1138. n. 5. & post *Navarr. & alios Menoch. 2. præsumpt.* 71. n. 24. Et in hac quæstione videndus *Cabed. divers. d. n. 23. col. 3.* ubi dicit quod etiam si communis opinio in consulendo, & judicando magnam vim, & authoritatem habeat nihilominus opinio hæc Doctorum existimantium nepotem excludere patrum quia pater ejus in bello periisset, à iudicibus omnino rejicienda sit cum à principiis juris sit aliena.

84 Tertia responsio quia prædicta opinio in hoc regno procedit ex vi consuetudinis quæ eam introduxit ut dicit *Insign. Gam. decis.* 174. n. 9. col. 2. *Valasc. cons.* 148. n. 33. *Cabed. divers. d. n. 23.* quæ consuetudo induxit tantum ad successionem bonorum regni coronæ, & in eis latæ sunt in magno hujus regni Senatu sententiæ quas refert *Insign. Gam. decis.* 307. & *Rom.* à quo incepit supradicta affirmativa opinio in *d. cons.* 29. loquitur in terminis bonorum coronæ, & sic intelligitur à *Matienco lib. 5. recopil. tit. 7. de maiorat. L. 6. gloss. 3. n. 34.* & in bonis coronæ providit *Ord. nostra lib. 2. tit. 35. §. 1.* qui paraphus quamvis ponatur in primis regis *Eduardi* determinationibus non tamen ab illo fuit edita decisio ut patet in nostris *ordinationibus antiquis lib. 2. tit. 17.* ubi talis ordinatio non reperitur, sed postea progressu temporis introductæ sunt magni Senatus sen-

sententiæ quod illa prima determinatio regis Eduardi in sua legi mentali declaretur non procedere quando primogenitus relicto nepote obiisset in bello, quia fingitur quasi per gloriam vivere adhuc ut ejus filius, aut quilibet alius descendens eum repræsentet, & excludat patrum in bonis regni coronæ.

85 At de jure verum est quod consuetudo de uno ad alium casum non extenditur, *L. 1. vers. neque ad præsens tempus refertur usus ff. itinere actuque privato Bart. communiter receptus in auth. qui rem, n. 7. & 8. Cod. sacros. eccles. post Joan. Andr. Oldr. Bald. & alios Gabr. lib. 5. commun. tit. de præscript. conclus. 2. n. 14. vers. contrarium*, quod maxime procedit in materia fictionum quæ à jure exorbitantes, & odiosæ reputantur, ut de hac fictione vitæ gloriosæ dicit *Valasc. dict. cons. 148. n. 32.* Unde opinio illa affirmativa quod mortui in bello fictio gloriosa procedat ad successionem maioratus non est à bonis regni coronæ extendenda ad bonorum patrimonialium maioratus, in quibus consuetudo non viget.

Nec in contrarium urget quod distinctio ista inter maioratus coronæ, & maioratus patrimonialium bonorum reprobatur à *Valasc. d. cons. 148. n. 31.* ex eo quia ejus judicio frivola, & sine aliquo juris fundamento visa fuit; nam (ut ille ait) ratio vivendi per gloriam non provenit ex qualitate bonorum maioratum in quibus succeditur, sed ex qualitate mortis contingentis in bello, quæ æque militat in utrisque bonis: quia respondetur quod ratio celebris *Valasc.* procedit prout est de jure adhuc ut prædicta opinio ita sit vera, aut erronea in maioratibus patrimonialium bonorum sicut in maioratibus bonorum coronæ, cum non possit de uno ad alium casum dari differentiæ ratio, sed non procedit ratio Doctissimi *Valasci*

prout de consuetudine quia supposito quod consuetudo introduxit prædicari in maioratibus bonorum coronæ illam affirmativam opinionem, quæ vim & auctoritatem habet virtute talis consuetudinis nec possit extendi extra casum in quo consuetudo introduxit, satis jam manifesta, & legitima differentiæ ratio datur de uno casu ad alium.

86 Quarta responsio quia quando prædicta opinio vera, aut communis foret, & procederet in maioratibus patrimonialium bonorum, adhuc non procedit, nec extenditur ad nostrum istum maioratum ex sequentibus. Primo quia opinio illa, & *ordinatio nostra lib. 2. tit. 35. §. 1.* procedit in nepote masculino cujus pater mortuus est in bello, & non procedit in nepti femina, nec in neptis favore extat aliqua sententia per quam neptis cujus pater mortuus esset in bello repræsentando patrem excluderet patrum masculinum; & multo minus in terminis istius maioratus ubi in omnibus vocationibus semper excluduntur feminae concurrentes cum masculino.

Secundo quia Doctores, & magni Senatus sententiæ quando dicunt quod nepos cujus pater obiit in bello excludit patrum, id afferunt pro fundamento repræsentationis, & *ita Ord. nostra lib. 2. tit. 35. §. 2.* at vero cum in hoc maioratu sit expresse exclusa repræsentatio in Actrice nepte femina concurrente cum patruo masculino, satis remanet exclusum illud medium ordinatum ad exclusam repræsentationem ut in terminis dicit *Peralt. in rep. rubr. n. 130. ff. hered. inst.*

Tertio quia in processu probatur quod Actricis pater utraque manu erat orbatus, nec poterat hastam mittere, nec gladium educere, nec sclopum disparare, & sic non erat aptus ad militiam, nec in militem poterat ascribi, *L. qui cum uno 4. §. Eum qui ff. re milit.* & ideo Rex eum habuit ex-

cusatum eundi Africam ut Aetrix confitetur in sua depositione; atque ita non gaudebat militiae privilegiis, quibus gaudent milites per Principem designati, & qui sunt ad praeliandum habiles, *L. ex eo tempore 43. ff. milit. test. Ayala ubi supra cap. 4. n. 10. & cap. 7. n. 27. Valasc. conf. 104. n. 12. tom. 2. L. fin. C. testament. milit. post multos Mascard. conclus. 1056. n. 8. Gregor. Lop. part. 2. tit. 21. l. 11. col. 3.* Et eo magis quia manibus orbatus non poterat strenue domicare, & privilegia militiae solis conceduntur militibus, qui fortiter, & strenue militant, ut *Ayala d. cap. 7. num. 24. & 27.*

Quarto & ultimo quia habemus expressam testatricis voluntatem excludendi fictionem gloriosam a successione istius maioratus, & quod neptis femina filia senioris filii mortui in vita ultimi possessoris a patruo masculino excludatur sive ejus pater in pace, sive in bello occubisset, & contra hanc testatricis voluntatem non admittitur fictio gloriosa, nec ejus virtute neptis femina praetendere potest. Et ita ex istis constat satis nostra quarta principalis responsio, & patet quod illa opinio gloriosae vitae adhuc non procedit in praesenti maioratu.

87 Quinta responsio principalis ex eo est quia quamvis casus iste foret omissus, & recurrendum foret ad juris dispositionem, non ideo recurrendum erat ad fictionem vitae gloriosae, quia *d. L. commodissime* regula per quam dicitur quod casus omissus remanet in dispositione juris communis, procedit ex eo quia quando testator posthumum heredem instituit in casu speciali vitae, nempe si me vivo nascatur, satis patet a contrario, seu ab speciali quod noluit posthumum instituere in casu quo nascatur illo mortuo, & quod in isto casu posthumum praeterivit, ita *Bart. & Doctores in d. L. commodissime Xuar. in*

L. quoniam in prioribus. ampl. 1. n. 11. post multos cum communi Mench. creat. §. 10. n. 429. & ideo ex juris dispositione agnatione posthumi rumpitur testamentum, & ita dicitur in *d. L. commodissime*, & similibus quod casus omissus remanet in dispositione juris communis.

88 Unde patet quod ut recurratur in nostro casu ad vitam gloriosam, & ejus fictionem necessum est quod sicut in *dict. L. commodissime* a contrario sensu, seu ab speciali posthumi institutione facta in casu vitae, colligitur voluntas per quam testator voluit praeterire, & excludere posthumum casu quo nascatur testatore mortuo, & hac de causa recurretur ad juris dispositionem per quam agnatione posthumi rumpitur testamentum, ita etiam simili modo in hac nostra institutione necessarium erat quod neptis femina foret exclusa specialiter casu quo pater ejus in pace diem obiisset ut ita a contrario sensu, seu ab speciali colligeretur voluntas per quam testatrix voluisset admittere neptem casu quo pater ejus occubisset in bello, ut ita recurreretur ad opinionem secundum quam mortuus in bello gloriose vivit etiam ad successionem maioratus, at in nostra institutione neptis femina non fuit specialiter exclusa in casu mortis in pace, sed simpliciter & indistincte fuit exclusa casu quo ejus pater obiisset, nec a contrario colligitur testatricis voluntas illa ut recurratur ad juris illam dispositionem seu verius opinionem Doctorum.

89 Deinde quia in *d. L. commodissime* casus omissus ejus naturae, & qualitatis est cum dispositione juris ad quam recurretur, quod facta maiori, & minori de uno ad aliud necessario in consequentia sequitur decisio quam *Pomponius* ibi facit, quia dispositio juris communis ad quam in *d. L. commodissime* recurretur talis est. Agnatione posthumi praeteriti rumpitur testamentum.

stamentum, & casus omissus iste est. In præsentī posthumus reperitur præteritus ergo posthumus agnascendo rumpit testamentum, quam consequentiam facit *Pomponius in dict. L. commodissime*, & eodem modo in casu nostro necessarium erat quod facta maiori de opinione circa fictionem vitæ gloriosæ ad quam recurrere prætenditur, & minori de casu quem dicunt omissum, per consequentiam recte sequeretur admissio neptis fæminæ, quæ quidem nullo modo sequitur, quia juris dispositio ad quam recurrere volunt ista est, mortuus in bello vivit per fictionem etiam ad successionem maioratus; & casus, quem dicunt omissus iste est. In præsentī pater Aëtrici in bello mortuus est, & vivit per fictionem: ergo Aëtrix ejus filia in hoc maioratu succedere debet, & hæc est consequentia, quæ nullo modo sequitur, nec vera est, quamvis enim verum foret quod in bello mortuus vivit per fictionem etiam ad successionem maioratus, patrimonialis non ideo sequitur, quod in dubio debet succedere, obstat namque communis Doctorum opinio ex qua fictio vitæ gloriosæ non habet locum in casu dubio notasti *supra part. 1. art. 1. ex n. 10.* & requiritur voluntas expressa, aut conjecturata per quam constet testatricem talem fictionem admittere voluisse in specie, aut saltem in genere quod testatrix ad successionem sui maioratus admittere voluit fictionem, & quod secundum illam communem opinionem mortuus in bello vivit per fictionem vitæ gloriosæ, ergo vivus per gloriam succedit in suo maioratu.

90 Unde patet quod quamvis casus iste foret omissus, & maneret in dispositione juris etiam tunc per regulam *d. L. commodissime* recurrendum non est ad opinionem mortui in bello vivere per gloriam; imò potius siquidem agimus de interpretanda vo-

luntate testatricis ad hoc ut constet an voluisset admittere, an excludere neptim cujus pater per fictionem gloriosam vivebat, recurrendum necessario est ad dispositionem juris communis secundum quam fictio in dubio non procedit, & requiritur voluntas testatricis ut procedat, quia facta maiori ex hac juris dispositione, & minori ex casu quem dicunt omissum necessario in consequentia sequitur exclusio Aëtrici, nempe fictio non procedit in dubio, nisi ubi testatricis voluntas datur, sed in casu omissio in quo dicunt quod pater Aëtrici mortuus in bello vivit per fictionem non datur testatricis voluntas admittendæ fictionis, ergo mortuus in bello per fictionem vivus non succedit, nec Aëtrix ejus filia eo non mediante admitti debet.

91 Et ita notorie satis patet quod casus iste non est omissus in institutione, & quamvis foret omissus, patet quod Doctorum opinio per quam mortuus in bello vivit per fictionem gloriosam ad successionem maioratus non est de jure vera, nec procedit in maioratibus patrimonialium bonorum, nec habet locum in nostri maioratus successionem, & quod non est recurrendum ad illam juris dispositionem fictionis gloriosæ, sed ad juris dispositionem per quam fictio in successionem maioratus non procedit in dubio, sed ubi datur testatoris voluntas, ex qua dispositione per veram consequentiam sequitur Aëtrici exclusio. Et sic non urget tertium argumentum quod militat quando casus iste foret omissus, & recurrendum esset ad fictionem vitæ gloriosæ, sed nihilominus ex abundanti transeamus ad tertium dubium.

ARTICULUS III.

In quo respondetur tertio & ultimo dubio, & ostenditur quod Actrix non est ultimi possessoris filia neque uti talis succedere potest excluso patruo.

92 **E**X adverso arguunt quod ex clausulis institutionis veniunt filiæ ultimi possessoris, & quod pater Actricis mortuus in bello per fictionem vivebat tempore mortis ultimi possessoris Ferdinandi Telles, & quod ei fuit delatus maioratus, & factus ultimus possessor, quodque Actrix ejus filia, dicitur filia ultimi possessoris, & uti talis succedere debet in isto maioratu.

93 Ad id primo respondetur cum supradictis nempe quod casus iste non fuit omissus, & quamvis foret omissus non ideo recurritur ad fictionem vitæ gloriosæ quæ non procedit in hoc maioratu, & respondetur cum omnibus rationibus in prima parte adductis, ex quibus datur testatrix expressa voluntas istius gloriosæ fictionis excludendæ. Et in specie respondetur cum iis quæ dixi in ratione 8. ex n. 42. & in ratione 9. ex n. 48. & in tribus sequentibus rationibus ubi per institutionis clausulas, & juris principia ostendi quod Actricis pater non fuit hujus maioratus possessor.

94 Hæc latissime dicta sunt de jure pro magnitudine causæ, & ultra ea deveniendo jam proprius ad quasi specialem, & facilem decisionem nostræ quæstionis advertenda est clausula initio relata ubi expresse testatrix exclusit repræsentationem in nepti fæmina in favorem patris masculi, & in his terminis *Peralta in repet. rubricæ ff. hered. inst. n. 130. vers. ultimo præmissis*, resolvit quod neptis cujus pater mortuus est in bello non excludit patrum, imò potius patruus illum excludit, qui *Peralta* antea retro tractando quæstionem patris, &

nepotis masculi in *d. n. 130. vers. secunda advertentia*, distinguit inter casum in quo pater nepotis mortuus est in pace, & casum in quo mortuus est in bello, & paulò inferius in *dict. vers. ultimo præmissis* dicit per hæc verba, quod quando in constructione maioratus expresse caveretur, quod in eo maior natu semper succederet eo casu patruus ætate maior indistincte succederet.

95 Ita quod sufficit institutorem voluisse repræsentationis fictionem excludere per tam levem conjecturam vocando filium seniore, & sufficit voluntas tacita excludendæ repræsentationis. ut similiter excludatur fictio vitæ gloriosæ, utque nepos cujus pater mortuus est in vita ultimi possessoris sive in pace, sive in bello non excludat patrum, sed potius patruus illum excludat. Unde satis patet in terminis decisum dubium nostri processus in favorem Rei, & excluditur fictio vitæ gloriosæ, siquidem in isto nostro casu fuit expresse exclusa repræsentatio, & fuit expresse provisum quod semper succedat masculus exclusa fæmina, & tot rationibus constat de voluntate excludendi fictiones omnes, & fictionem vitæ gloriosæ, & quod neptis fæmina cujus pater sive in pace sive in bello mortuus est in vita ultimi possessoris non excludat patrum sed patruus eam excludat.

96 Et *Rom. d. cons. 29. & Doctores supra citati* qui tenent quod mortuus in bello vivit gloriose quoad successionem maioratus, id dicunt in abstracto & in dubio ubi non datur expressa nec conjecturata testatrix voluntas in contrarium, & ita eos intelligit *Alvarad. de conject. ment. defunct. lib. 2. cap. 3. §. 3. n. 40.* Et hæc est facilis nostri casus decisio quam in principio promissi, & ita mihi videor satisfecisse voluntati eorum, qui pro temporis angustia amant breviter cum hac brevi resolutione, & illis
etiam

etiam qui juris abundantia delectantur cum lato hujus responsi discursu, ex quo satis patet quam sit solida justitia Rei.

97 Ex quibus omnibus patet manifeste quod Actrici incumberebat probare quinque conclusiones omnes insimul sicut suæ justitiæ gradus consequutivos ad neutrum quorum progredi poterat sine probatione antecedentium. Prima quod casus mortis patris Actricis in bello fuerit omissus, & quod remanet in dispositione juris communis. Secunda quod in tali casu omissio recurrendum foret ad fictionem vitæ gloriosæ. Tertia quod ista fictio vitæ gloriosæ extenditur ad successionem majoratus bonorum patrimonialium, & in particulari ad istum nostrum majoratum. Quarta quod Emanuel Telles pater Actricis erat miles aptus ad militiam ut possit privilegio militari gaudere. Quinta & ultima quod fictio vitæ gloriosæ facit patrem Actricis ultimum possessorem ita ut Actrix dicatur ultimi possessoris filia ad hoc ut succedat juxta institutionis clausulas admittentes ultimi possessoris filiam feminam cum masculino patruo concurrentem.

98 Quarum conclusionum Actrix nullam probavit, quod sufficiebat ad absolutionem Rei & possessio-

ris secundum juris principia quæ dicuntur pro Reo, & possessore judicandum; attamen Reus omnia contraria prædictis conclusionibus probavit, nempe quod casus mortui in bello non fuit omissus in institutione, imò vero provisus fuit à testatrice per rationes primæ, & secundæ partis ex quibus constat de testatricis voluntate expressa excludendi fictionem vitæ gloriosæ; & quod etiam si foret omissus non erat recurrendum ad fictionem vitæ gloriosæ, sed ad juris dispositionem ex qua fictio non procedit contra expressam, nec conjecturatam voluntatem testatricis, nec etiam in dubio: & quod fictio vitæ gloriosæ non extenditur ad bonorum patrimonialium majoratum, nec ad hunc nostrum majoratum; & quod Actricis pater non erat aptus miles ut gaudeat militari fictionis privilegio, & denique ostendit Reus quod Actricis pater non fuit ultimus majoratus possessor neque Actrix dici potest ultimi possessoris filia, nec utique talis admitti ad successionem ex clausula quæ filiam ultimi possessoris admittit.

99 Atque ita remanet satis superque manifesta justitia R. Roderici Telles de Menezes, pro quo proferatur sententia in prima & secunda instantia.

RESPONSUM II.

PRO D. LUDOVICO DE FARO HENRIQUES,
contra D. Franciscum de Faro Comitem do Vimieiro super quæ-
stione repræsentationis inter patrum, & nepotem.

SUMMARI A.

4 **R**epresentatio censetur admissa ubi testator vocavit filium maiorem, & ejus descendentes.

4 *Dictio (descendentes) expresse vocat nepotem, & facit ut præferatur patruo ex vocatione expressa.*

5 *Primogenituræ ordo servatur quando majoratus vadit ad nepotem*

H filii

- fili senioris, non aut ad filium secundum.
- 6 Primogenitus dicitur expresse vocatus ubi vocatur filius maior qui idem est quod primo natus.
- 6 Primogenitus idem est quod primo natus, & idem est maioratus quod primogenitura.
- 10 Ablativus absolutus, & verba de gerundio inducunt conditionem, & causam finalem, & dispositionis formam, quæ necessario primo, & ante omnia adimplenda sunt in forma specifica, in sensu vero, & proprio significato.
- 11 Dictio (semper) habet vim & naturam ampliandi dispositionem in omni tempore, & in omni casu.
- 12 Linie successio qualiter in maioratu consideretur, & servetur ordo primogeniturae.
- 15 Repræsentatio fuit jam apud antiquos Patres, & Patriarchas, de jure divino.
- 16 Et de jure naturali, duodecim tabularum, & de jure gentium.
- 17 Repræsentatio est de jure civili, & secundum jus civile non autem contra, & ita secundum jus eam induxit Justinianus Imperator.
- 18 Repræsentatio datur in emphyteusi.
- 18 Repræsentatio non datur in liberti successione, nec in bonis Regiæ coronæ, quia successiones legitimæ sunt, & eo modo à lege, & principe inducta est successio ut eam excluderet, num. 18. & 19.
- 20 Repræsentatio de jure datur in successione maioratus, num. 20. & 27.
- 21 Fundamenta quibus nititur contraria opinio contra repræsentationem in maioratus successione satis ostenditur erronea esse, quodque Bart. fuit pro repræsentatione, num. 21. 22. & 52.
- 23 Principes, & Imperatores referuntur qui pro repræsentatione, & pro nepote judicaverunt, n. 23. & 24.
- 25 Repræsentatio de jure canonico, & de jure Hispaniæ datur in successione maioratus, num. 25. & 26.
- 28 Repræsentatio censetur admissa per verba importantiæ fideicommissum universale.
- 29 Et ex verbo descendentes.
- 30 Et ex clausula (servato ordine primogeniturae).
- 31 Et ex vocatione primogeniti.
- 33 Unum, & idem verbum in jure bene potest habere duas significationes.
- 34 Intellectus L. hæredes mei §. fin. ff. ad Trebell. L. cum pater §. pen. ff. leg. 2.
- 35 Quamvis in maioratus successione deficiat unus de vocatis non ideò caducat dispositio, & successiva aliorum vocatio.
- 36 Linea admittitur in successione maioratus ex nostra Ord. lib. 4. tit. 100. in princip. num. 36. & 38.
- 36 Proximior dicitur respectu ultimi possessoris qui est in meliori linea.
- 36 Linea, gradus, sexus, ætas qualiter considerentur in successione maioratus.
- 37 Transitus de linea possessoris donec durat non fit ad aliam lineam, nec de linea primogeniti donec durat ad aliam secundigeniti lineam.
- 39 Transmissio quando datur in fideicommissio conditionali.
- 40 Primogenitus dicitur qui primo lucem vidit, etsi iste moritur sine filiis, tunc dicitur primogenitus qui secundo lucem vidit.
- 41 Nepos filius secundigeniti, & ejus descendentes excludunt tertio genitum, & ejus descendentes.
- 41 Repræsentatio etiam datur in nepote filio filii secundigeniti respectu patris tertio geniti.
- 42 Filius secundogenitus non dicitur nec consideratur primogenitus ubi de primogenito superest nepos seu alius descendens.
- 46 Circa solemnitates actus considerantur leges ejus loci ubi actus fit; & cir-

- & circa successionem considerantur leges ejus loci ubi traditio fit, & ubi sunt bona succedenda.
- 46 Natura originis non mutatur in illusterrimis dominis quando mutant regionem, & habitationem de regno ad regnum extraneum.
- 26 Circa decisionem causæ attenduntur leges ejus loci ubi causa deciditur.
- 46 Lex declaratoria qualis est Ordin. nostra lib. 4. & 10. & L. 40. Taur. comprehendit etiam præteritas causas.
- 47 Creditur quis se conformare cum legibus loci ubi educatus est.
- 49 Intellectus text. in L. si libertus §. 1. ff. de bon. lib. L. 3. §. Si duo ff. legit. tut. num. 49. 18. & 19.
- 50 Repræsentatio datur etiam in bonis individuis.
- 51 Repræsentatio ponit nepotem in locum patris indistincte, & cum omni jure patris, ut obtineat, & tantam ex hereditate percipiat portionem, quantam ejus pater futurus erat accipere, si viveret; & excludat patrum sive in parte, sive in tota hereditate, sicut & ipse pater excluderet.
- 53 Proximioris vocatio non omnino excludit repræsentationem in bonis vincularis.
- 54 Repræsentatio etiam datur quoad ætatem, & nepos ætate minor excludit patrum ætate maiorem.
- 55 Repræsentatio quando censetur exclusiva per vocationem filii ad tempus mortis.
- 56 Repræsentatio non censetur exclusiva per vocationem filii senioris.
- 57 Repræsentatio quando datur etiam in successione bonorum, quæ deferuntur jure sanguinis.
- 58 Successio inter transversales, & non transversales, ad hoc ut datur repræsentatio qualiter distinguitur, & consideretur.
- 58 Transversales descendentes ad suc-

- cessionem maioratus qualiter considerandi, & exemplificandi sunt ut detur, vel non detur repræsentatio inter eos.
- 62 Intellectus L. 40. Taur. quatenus inter transversales omnino admittit repræsentationem.
- 63 Intellectus Ord. nostræ lib. 4. tit. 100. quatenus inter transversales omnino jubet servari jus commune.
- 64 Intellectus glossæ verb. primo, in §. In fideicommissis.
- 66 Repræsentatio datur in successione maioratus prout in regno, & similibus, quamvis instituti sint, & veniant à transversali.
- 68 Ord. nostra lib. 4. tit. 100. admittit repræsentationem inter filium, & nepotem ultimi possessoris quamvis non descendant ab institutore.
- 69 Descendentes dicuntur qui descendant ab ultimo possessore, quamvis non descendant ab institutore.

I **D**ominus Federicus de Portugal Archiepiscopus de Caragoça, cum in Catalunha Vice regis munus fungeret suum confecit testamentum ubi in hæc verba. Todos los otros y qualesquiera bienes nuestros, muebles, y sientes, rentas, derechos, voces, vezes, y acciones nuestras adquier que sean, y en qualquiera manera nos pertenescan, o pertenecieran; de los quales (como arriba esta dicho) tenemos facultad, y libre potestad de testar, dexamos, y mandamos a Don Hernando de Loronha mayor demo mayor de la Reyna de Portugal mi señora, nuestro hermano: al qual instituimos nuestro heredero universal con las sustituciones, pactos, vinculos, y condiciones següentes: es a saber, que se heredero nuestro no será porque no querra, o no podrá, o nuestro heredero será, queremos y es nuestra voluntad, que despues de sus dias a el succeda en todos los dichos nuestros bienes, y heredad Don Francisco

cisco de Loronha su hijo, y sobrino nuestro, y despues del dicho Don Francisco sus descendientes del, masculos legitimos, y naturales, y de legitimo y carnal matrimonio procreados de mayor en mayor servado entre ellos orden de primogenitura. En desfalecimiento de todos los quales succedan y sustituimos aquellos, y instituimos nuestros herederos, a las hijas y descendientes de aquel legitimas y naturales, y de legitimo y carnal matrimonio procreadas y de mayor en mayor servada la orden de primogenitura, (como dicho es de los masculos) y en desfalecimiento dellos, o dellas, como dicho es, succedan, y sustituimos a ellos, y a nos herederos universales, instituimos en tal caso, o casos a los otros hijos, y hijas, y descendientes dellos, y dellas masculos, y hembras del dicho nuestro hermano Don Fernando de Loronha, legitimos y naturales, servada siempre la sobredicha orden de primogenitura y de prelación de masculos a hembras, &c.

Hoc est reliqua, & qualicumque nostra bona mobilia, & immobilia, conditiones, jura, vota, vices, & actiones, quocumque loco, & modo nostra dicantur; de quibus (ut prædiximus) plenam testandi habemus facultatem; ea omnia relinquimus, & mandamus nostro fratri D. Ferdinando de Loronha magno maiordomo Dominae Reginae Portugaliae, quem nostrum universalem hæredem instituimus cum sequentibus substitutionibus, pactis, vinculis, & conditionibus, scilicet quod si hæres non fuerit quia nolet, vel non poterit, aut hæres fuerit, volumus, & est nostra voluntas, quòd post dies vitæ ejus illi succedat in omnibus nostris bonis, & hæreditate D. Franciscus de Loronha ejus filius consobrinus noster, & post dictum D. Franciscum ejus descendentes masculi legitimi naturales de legitimo, & carnali matrimonio procreati de maiori in maio-

rem servato inter eos ordine primogenituræ; & in defectu istorum omnium succedant, & substituimus illis, & instituimus nostros hæredes ejus filias & descendentes legitimas, & naturales, & de legitimo, & carnali matrimonio procreatas de maiori in maiorem servato ordine primogenituræ (ut de masculis dictum est) & in defectu illorum, & illarum (ut dictum est) succedant, & substituimus illis, & nobis hæredes universales, instituimus in tali casu, aut casibus alios filios, & descendentes masculos, & fæminas dicti nostri fratris D. Ferdinandi de Loronha legitimos, & naturales, servato semper inter eos ordine primogenituræ, & prælationis masculorum.

3. Modo accidit casus quod mortuo institutore successit in istum maioratum Dominus Ferdinandus de Loronha ejus frater, cujus morte successit filius ejus Dominus Franciscus de Faro, qui plures habuit filios, nempe primogenitum D. Georgium de Faro qui in vita patris nullis filiis relictis in Alcacere pro fide catholica cum hosti præliando gloriose occubuit; & D. Ferdinandum Henriques secundogenitum ex quo, & ex D. Juana de Gusmaõ legitime natus est D. Ludovicus de Faro Henriques Actor hujus processus, & libelli; & tertio genitum D. Franciscum de Faro Comitem de Vimieiro in hac petitione Reum.

4. Itaque contenditur de successione maioratus inter patrum, & nepotem, nempe D. Ludovicum nepotem ex ultimi possessoris filio secundogenito contra D. Franciscum filium tertio genitum; & sumus in ea celebri de patruo, & nepote quæstione, in qua Doctores tantopere cruciantur, utque in ea Actoris jus clarescat has juris allegationes in duas dividam partes, quarum prima quatuor articulis, totidemque fundamentis con-

constabit; primò, de vocatione Actoris; secundò, de ejus linea primogeniti præferenda; tertio, de repræsentatione; quartò, de conjecturis, quibus in præsentia admittitur repræsentatio. In secunda autem parte respondemus ad fundamenta quæ ex aduerso considerantur pro parte R. ejus ordinem, & seriem in responsionibus sequendo.

PRIMÆ PARTIS.

ARTICULUS I.

De vocatione Actoris.

5 **E**st primum Actoris fundamentum quod venit ex propria vocatione quod satis probatur ex verbis institutionis, ubi testator vocavit ad hunc maioratum D. Franciscum de Loronha, & ejus descendentes de maiori in maiorem servato inter ipsos ordine primogenituræ; in quibus verbis necessario, & expresse vocatur Actor Ferdinandi nepos filius ejus filii secundigeniti, & excluditur Reus patruus; filius tertio genitus Ferdinandi; & patet ex illo verbo (descendentes) *ut est text. in L. Titius 15. ff. de liber. & posthum. post multos Avend. in L. 40. Taur. gloss. 17. n. 25. Costa de bon. patr. n. 20. Covas pract. cap. 38. n. 9. & n. 6. & elegantius Insign. Gam. decis. 160. n. 3. ubi ex aliis docet tunc demum questionem illam inter patruum, & nepotem dubiam esse quando disponens vocavit simpliciter filium maiorem, aut filium primogenitum, at vero si vocaret filium maiorem, & suos descendentes tunc sine dubio nepos præfertur patruo quia nepos fuit expresse vocatus ex eo quod statim testator post primogenitum descendentes ejus vocavit, quod etiam sentit *Paris. cons. 65. n. 15. lib. 3. Molina de primogen. lib. 3. cap. 6. n. 44.**

5 Quodque fortius in nostro

casu viget, quia institutor vocavit D. Franciscum de Loronha & ejus descendentes, & adjunxit verba illa (servato inter ipsos ordine primogenituræ) in quibus verbis satis exprimitur voluisse inter descendentes dicti D. Francisci servari primogenituræ ordinem, qui servatur quando maioratus vadit ad Actorem nepotem, filium filii senioris D. Francisci non autem ad Reum tertium, & juniorem filium dicti D. Francisci; *ita probat text. in cap. licet de voto, & ibi Abb. num. 6. Card. n. 5. ubi antiquiores refert qui ita docent, post multos Roland. cons. 39. n. 48. lib. 4. Berajus cons. 71. n. 15. lib. 1. & cons. 120. n. 55. lib. 2. Paul. Castr. cons. 164 n. 2. vers. sed ex tenore, & num. 5. lib. 2. & Ruin. cons. 115. n. 18. lib. 3. Covas pract. capit. 38. n. 6. & 7. vers. Tertio, cum multis Avend. in L. 40. Taur. gloss. 17. n. 8. 11. 13. & 16. & gloss. 12. eleganter Molina de primogen. lib. 3. cap. 6. n. 41. 43. 30. 33. & 51. Gutierr. ad leg. Regni lib. 3. quæst. 66. n. 16. 17. & 19. Flores ad Gamam in add. 93. conclus. 6. Qui omnes, & alii quos consulto omitto, indubitanter tenent nepotem filium maioris filii ex propria vocatione, & jure proprio successurum in maioratu, in quo ordo primogenituræ servatur, qua propter si iste nepos ex propria vocatione, & jure proprio venit quando institutor utitur solo verbo (descendentes) vel sola clausula (servato ordine primogenituræ) multò verius idem dicendum est in præsentia quando institutor vocavit descendentes Domini Francisci de Loronha, & insimul adjunxit clausulam (servato inter eos ordine primogenituræ.)*

6 Tertio corroboratur hoc fundamentum, & A. nepos venit ex propria vocatione, & jure proprio, ex eo quia testator utitur verbo, de maiori in maiorem, quasi diceret, de primogenito in primogenitum, *ut tradit*

I Bald.

Bald. in L. cum antiquioribus C. jur. de liber. ubi ait quòd filius primogenitus est idem quòd filius maior vel primo natus, Abbas cons. 85. n. 3. & n. 5. lib. 1. Paris. cons. 72. n. 90. lib. 4. Grat. cons. 6. n. 13. lib. 1. plures relati à Tiraq. de primogenitis quæst. 1. n. 12. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 8. n. 19. & lib. 1. cap. 1. ex n. 1. ubi latè probat quòd idem est maioratus & primogenitura, ut post Propositum, Paris. d. cons. 72. n. 80. lib. 4. Tiraq. d. quæst. 1. n. 14. & probat L. 2. tit. 15. partita 2. & quotiescumque primogenitus vocatus est, omnes ab illo descendentes vocati censentur quamvis primogenitus vivente patre decedat, Roland. cons. 39. num. 47. lib. 4. Cov. pract. cap. 38. n. 6. & 12. Peregr. de jure fisci lib. 1. tit. 2. ex n. 52. Paul. Castr. cons. 164. n. 2. & 5. Cost. succ. regn. 2. part. n. 20. Molin. d. lib. 3. cap. 6. n. 43. Valasc. cons. 17. num. 10.

7 Et quia ista fuit institutoris voluntas, & istud significat verbum illud (de maiori in maiorem) ne adhuc ulla super sit dubitatio ideò addidit clausulam (*servato inter eos ordine primogenituræ*) quam semper in omnibus vocationibus repetivit, ut ita amplius satis enixè mentem & voluntatem explicaret, & verbum illud (*de maiori in maiorem*) verificaretur de primogenito in primogenitum, & observato ordine primogenituræ in descendentes dicit. D. Francisci de Loronha.

8 Et ita in Hispano facili idioma sine juris alia allegatione quam ipsismet verbis institutionis quicumque viderit vocatos descendentes dicit. D. Francisci de Loronha de maiori in maiorem, servato inter eos ordine primogenituræ, dicit & affirmabit quod A. expresse vocatus est, quodque ex proprio jure succedat, & excludat R. siquidem A. verè est descendens dicit. D. Francisci, & filius primogenitus

ejus filii maioris primogeniti, & iste est magis verus, & magis juridicus modus conjecturandi ultimas defunctorum voluntates, & institutiones maioratum, quando defumitur ex facili, & recto idioma verborum, nam quod ordinarium idioma loquitur ipsa est testatoris voluntas, *L. labeo ff. super pelet. leg. L. librorum §. Quod tamen Cassius ff. leg. 3. L. cum delaneonis §. Asinam ff. fundo instruct.*

9 Denique probatur hoc fundamentum ad pedem literæ ex *Ord. nostra lib. 4. tit. 100. in princip.* ubi disponit conjecturando quòd ea est voluntas institutoris maioratus, ut si filius maior decedat in vita patris maioratus possessoris, & relinquat filium nepotem ultimi possessoris semper iste nepos præfertur filio secundo. Atque ita satis superque probatur istud primum fundamentum, quodque A. suum jus habet fundatum ex propria vocatione quocumque verbo illius dispositionis de per se secundum jus considerato, & multò magis copulative totius integræ dispositionis verbis consideratis, qui satis juridicus est modus quo consideratur, & interpretatur mens & voluntas testatoris.

ARTICULUS II.

De linea Actoris primogeniti præferenda.

10 **I**stud secundum fundamentum Actoris de ejus linea primogeniti præferenda satis civile est, quia institutor in omnibus quas fecit vocationibus semper usus est ea clausula nempe servato inter eos ordine primogenituræ, quam in duabus primis vocationibus posuit in ablativo absoluto, & in tertia vocatione posuit eam in gerundio adjuncto verbo, semper; estque natura & vis ablativi absoluti, & gerundii quòd inducant conditionem & causam finalem, & dispositionis formam, quæ neces-

necessario primo & ante omnia adimpleri debeat in specifica forma in sensu vero, & proprio significato, ut ex *Bart. Bald. & aliis Tiraq. cessante causa limit. 1. n. 79. 80 & 81. exornat Cald. part. 3. de potestate nominandi cap. 2. n. 16. & cap. 4. n. 30.*

11 Et ultra hæc verbum illud, semper, quod adjunxit in ultima vocatione habet vim & naturam ampliandi dispositionem in omni tempore, & in omni casu, ut per *Doctores in L. 1. sibi Barb. part. 1. num. 1. ff. solut. matrim. Doctores in L. semper ff. jur. immunitis latè Alber. in d. verb. semper 2. Paris. cons. 90. num. 28. lib. 2. Boer. decis. 58. Molin. de primogenit. lib. 2. cap. 5. n. 83.*

12 Atque ita sic ponderata clausula, & ejus verbis satis patet quod testator cum tota vi, & voluntate, voluit quod proprie, necessariò, primò, & ante omnia in isto maioratu observetur primogenituræ ordo, quodque filii ultimi possessoris faciant unusquisque eorum suam lineam, & prima linea primogeniti includat se, & suos descendentes, & excludat alios filios, & eorum lineas, ita ut quandiu superest descendens de prima illa primogeniti linea cessat, nec datur ingressus aliis lineis; at extincta & consumpta linea, & descendencia istius primogeniti tunc intrat & succedit secundogenitus, & ejus linea, quæ se includit, & suos descendentes, & excludit alias lineas, ita ut quandiu superest descendens de ista secunda linea cessat, nec datur ingressus aliis lineis, & ita deinceps, sic enim per istum modum in successione maioratus observatur ordo primogenitura, ut probat *text. in cap. 1. de natur. & successione feud. & in cap. 1. de successione fratrum vel grad. succes. in feud. hæc est doctrina Bald. in L. cum antiquioribus n. 11. C. jur. de liber. relata & amplexa à Paul. de Castr. omnino videndo cons. 164. n. 5. part. 2. Alciat.*

lib. 8. parerg. cap. 15. in fin. Tiraq. de primogen. quæst. 40. n. 73. Gutierr. cons. 13. n. 11. & 12. & lib. 2. con. quæst. cap. 14. n. 51. eleganter cum aliis P. Molin. lib. 3. cap. 6. n. 30. Covar. practic. cap. 38. n. 6. & 12. Præpos. in cap. 2. n. 10. ad fin. de feud. Pelæes 2. part. de maior. quæst. 7. n. 14. & 13. Ruin. cons. 115. n. 18. lib. 3. Menoch. cons. 295. n. 19. lib. 3. Gutierr. pract. ad leg. regni 3. part. quæst. 66. n. 6. Roland. cons. 39. n. 47. lib. 4.

13 Atquæ ita D. Francisci de Loronha filii inter quos institutor jubet observari ordinem primogenituræ fecerunt tres lineas, scilicet D. Georgius de Faro fecit primam lineam, quæ expiravit ejus morte in vita patris nullis relictis filiis; & D. Ferdinandus de Faro fecit secundam lineam, quæ durat adhuc in A. ejus filio primogenito, & quandiu illa durat excludit tertiam lineam, quam Reus fecit sibi & suis descendentibus.

14 Confirmatur denique istud secundum fundamentum de prælatione lineæ primogeniti *cum nostra Ord. lib. 4. tit. 100. in princip. ubi disponit, quod quandiu vivit aliquis descendens filii maioris mortui in vita ultimi possessoris semper isti descendentes suo ordine lineæ præferantur filio secundo, ita ut linea filii maioris semper præferatur filio secundo, & ejus lineæ secundæ.*

ARTICULUS III. De repræsentatione Actoris.

15 **H**Oc fundamentum probatur de jure divino, datur enim repræsentatio in successione apud antiquos Patres & Patriarchas, ut habetur *Genes. cap. 11. & 13. refert & dicit de jure divino Avend. in d. L. 40. Taur. gloss. 16. n. 6. & ibi Gom. n. 65. in medio Decian. responso 55. n. 40. volum. 3. Berojus cons. 120. n. 5. volum. 2.*

16 Confirmatur etiam de jure naturali, & duodecim tabularum, in *L. 1. §. Si filius suus juncto §. Sed si quis ff. suis & legit. hered.* & istud est jus honorarium de quo *Deoclit. in L. ut intestato C. suis & leg.* & ista est æquitas naturalis de qua *Justinianus in §. Cum filius, & in §. item vetustas in st. hered. que abintest.* quid enim legalius proprio filio ad paternam successionem, *autb. quibus modis natur. efficiantur sui §. Ergo collat. 7.* & de jure naturali eleganter dicit *Decian. ubi supra n. 41. & 42. latè Paul. Castr. part. 2. cons. 264. n. 3. & 4. Tiraq. de primogen. quæst. 40. num. 31. & 135. Avend. in d. L. 40. gloss. 16. n. 6.* & quando repræsentatio est de jure divino, juridice sequitur quòd sit de jure naturali, & de jure gentium, nam id quod est de jure divino etiam est de jure naturali, & de jure gentium, *1. dist. cap. 2. Bart. in L. admonendi n. 57. ff. de jure jur.* & ita confirmatur etiam hoc fundamentum de jure gentium.

17 Confirmatur tertio de jure civili, quia cum repræsentatio sit de jure divino, naturali, duodecim tabularum, & de jure gentium, satis juridice sequitur quòd Imperator Justinianus eam non de novo induxit contra jus civile, imò potius respondens secundum jus divinum, naturale, & duodecim tabularum, & declarando successionem abintestato decidit id quod jam de jure divino, & de jure naturali, & duodecim tabularum, & gentium erat, nec à jure civili derogatum; itaque tam à veritate est quod repræsentatio prout vulgo fertur sit inducta contra jus, quinimò potius dicenda sit secundum jus divinum naturale, & civile; tamque à veritate alienum est prout etiam vulgo fertur, quod ut in maioratu repræsentatio admittatur necessaria foret lex seu conjecturata voluntas testatoris, quinimo potius ut excludatur nec detur in maioratu necessaria sit lex seu

repræsentatione voluntas testatoris per quam excludatur.

18 Et quia hoc verum est ideò in fæudis quorum est individua successio, de qua antiquo res notitiam habuere, & in quibus succeditur patri de filio ad nepotem, & in eorum successione admittitur repræsentatio, *cap. 1. de successione fæud.* quæ si non admittitur in successione liberti, in *L. si libertus ff. de bon. libert.* ideò est quia liberti successio non est paterna nec naturalis, sed legitima, & libertina contra jus, & de jure à prætore inducto, *ut pet. in L. 1. ff. eod.* & prætor iis verbis induxit, & scripsit ut excluderet repræsentationem, & iste est verus intellectus *d. L. si libertus*, ut colligitur ex text. ibi quia proximum, &c.

19 Et eadem de causa in successione regis coronæ *ex nostra Ord. lib. 2. tit. 35. in nova recop. at in antiquis tit. 17. §. 1.* non admittitur repræsentatio, quia successio legitima est, & princeps ita in bonis à se donatis succedendi ordinem induxit in illis verbis, ibi, *ao filho legitimo varão maior que delle ficar, hoc est ad filium masculum seniore qui superstes fuerit*; quibus verbis satis de jure excluditur repræsentatio, unde satis videtur quod etiam in istis bonis à rege donatis admitti posset repræsentatio, siquidem ideò excluditur quia princeps disposuit verbis exclusivis repræsentationis.

20 Itaque satis patet quòd in maioratibus inter filium & nepotem ultimi possessoris de jure datur repræsentatio, qua patruo præfertur nepos qui succedit in portione, in qua succederet ejus pater, & viveret ita *Accurs. in gloss. celebri in L. cum ita §. Fideicommissio ff. leg. 2. Joan. Andr. in addition. ad Spec. in rubr. de fæud. vers. redeundo ad individuum Bald. in L. ex hoc jure n. 5. ff. justit. & jur. & in L. liberti n. 18. in fin. C. de oper. libert.*

libert. Paul. Castr. in repet. auth. post fratres n. 2. C. legit. hered. & in L. maximum vitium C. liber. prat. Iason qui alios refert in L. is potest n. 25. ubi Paul. Castr. n. 2. ff. acquir. hered. Abb. in cap. licet devoto & in cons. 85. in presenti quaest. n. 1. volum. 1. Felin. in cap. prudentiam n. 7. de officio de leg. Oldr. cons. 224. n. 21. & 35. Barbac. cons. 1. n. 14. & 16. volum. 2. Paul. Castr. cons. 164. n. 3. p. 2. Alc. parerg. lib. 8. cap. 15. post multos Covar. pract. cap. 38. n. 9. & 6. post infinitos Molin. de primogeniis lib. 3. cap. 6. ex n. 1. Gam. decij. 1. ex n. 16. usque in finem ubi dicit pro nepote iudicatu m, Matienço lib. 5. tit. 7. gloss. 1. n. 1. L. 5. Picbard. institut. hered. qua abintest. tit. de representatione n. 18. Gom. L. 40. Taur. n. 65. vers. sed his non obstantibus Avend. in d. L. 40. Taur. gloss. 17. ex n. 8. Aviles repert. verbo filius primogenitus, Aret. cons. 164. volum. 5. vers. sed his non obstantibus, post multos Simon de Prat. lib. 3. interpret. 3. dub. 4. solut. 3. ex n. 21. Pelas de maiorat. 2. part. quaest. 6. n. 11. Mench. success. creat. §. 27. n. 17. ubi prope infinitos refert cum multis Mantic. de conjeçt. lib. 8. tit. 9. n. 2.

21 Et est notandum quod contraria pro patruo opinio nititur in duobus satis erroneis fundamentis. Primum quia Doctores omnes, qui eam contra nepotem sequuntur, dicunt & affirmant quod pro ea iudicavit S. Pontifex in favorem patrui Ruberti contra Imperatorem Henricum nepotem in clementina pastoralis de sent. & re jud. Cujus text. verba omnia si rectè legantur & ponderentur, nec ullum reperietur verbum decidens quaestionem representationis, & in illo text. refertur solus casus, in quo inter Henricum Imperatorem & Rubertum regem Siciliae ortae sunt rixae; quae adeo excrescerunt, ut ex utraque parte facta sit hostis & exercitus, &

Imperator contra Rubertum quasi contra rebellem, & reum laesae majestatis injuste processit, & pervenit ad bonorum confiscationem, qui processus, sententia, & bonorum confiscatio refertur à Clemente V. in dict. clementina, & ibi annullatur ex nullitate & defectu citationis, & nullatenus decidit, nec verbum ullum dixit de quaestione representationis inter patruum & nepotem, quod probatur factis ex iis quae Petrus Mexia in chronica Imperatoris Henrici VII. cap. 2. sentit insignis Acoſta de regni success. part. 1. n. 12. vers. confirmo, & ita patet quam erroneum sit hoc primum pro patruo fundamentum.

22 Aliud pro patruo erroneum fundamentum illud est quod Doctores omnes tenent quod pro patruo fuit, Bartol. in auth. post fratres C. legit. hered. & tantum abest quin potius Bartolus expresse fuit pro nepote ex verbis & ratione ejusdem in auth. post fratres ita sentit Tiraq. ubi supra n. 225. Joan. Lecier tract. de primogen. quaest. 25. vers. sexto cum hac Gam. decij. 307. n. 13. & 14. Acoſt. 3. part. de regni success. n. 54. & de bonis patr. 2. part. n. 3. & 4. Valasc. de jur. emphyt. quaest. 50. n. 32. & 41. qui quamvis sint pro patruo, attamen ingenuè fatentur, quod mens Bartoli fuit pro nepote, & quod pro nepote tenuit expresse in L. liberorum n. 12. ff. verborum signif.

23 Ecce quanto sint erronea duo principaliora fundamenta quibus nititur opinio pro patruo contra representationem, quodque Bartolus est expresse pro nepote, pro quo contra semetipsum satis mirabiliter, & rectissime iudicavit insign. Princeps Lacedaemoniorum Licurgus, ut refert Chassen. ubi supra col. 2. Tiraq. dict. quaest. 40. n. 2. & 14. ait hanc legem pro nepote observatam fuisse apud Lacedaemonios illos legum observantissimos; & Rubertus Rex Ungriae

denominatus secundus Salamon (in
cujus favorem fertur judicasse Cle-
mentem V.) ipsemet judicavit pro ne-
pote, ut ex Bald. & aliis refert Chas-
sen. ubi supra n. 10. & quod ista opinio
sequatur in regno Franciæ, Ungariæ,
quodque pro ea ipsi reges de consilio
suorum procerum multoties judica-
runt dicit Gramat. decis. 1. n. 17. &
Chassen. ubi supra col. 1. & 2. Tiraq.
n. 13. & quod ita judicatum fuit su-
per Ducatu Britaniæ, & aliis comi-
tatibus dicit Cujat. lib. 2. de feud. tit.
12. Tiraq. ex n. 9. & Imperator Otto
cum exercitu supra Renum apud Tre-
veri proposita quæstione ista de patruo
& nepote judicio gladiatorio eam
commisit, & nepos bis victor evasit,
& Martis fortuna motus judicavit pro
nepote Chassen. col. 2. Gramat. n. 24.
Tiraq. n. 8. & 9. ubi refert ex anti-
quiori tempore alia exempla, & quod
ita consuetum est judicari in regno
Neapoli, & Aragoniæ ait Gramat. n.
16. 28. & 29. & pro nepote judica-
vit D. Joannes II. Rex Aragoniæ, qui
D. Petrum nepotem filium Iffantis D.
Alfonsi ejus primogeniti pro rege
Aragonæ jurari fecit, ut in regno
post ejus mortem succederet casu quo
dict. D. Alfonsus prius moreretur, &
ita excluderet Iffantem D. Petrum
ipsius filium secundogenitum ut re-
fert Sorit. lib. 6. de los anales cap. 57.
& noster Rex invictissimus Joannes I.
gloriosæ nuncupatus memoriæ in suo
testamento ita de jure, & consuetu-
dine regni dixit sibi successorem fore
in regno ejus nepotem, & pro nepo-
tem, & alium legitimum descenden-
tem Iffantis D. Eduardi ejus primo-
geniti filii per hæc verba. *Porque as-
sim era de costume, e direito deste Rei-
no; hoc est quia sic foret de consuetu-
dine, & jure hujus Regni.* Atque ita
nepotem, & lineam Eduardi primo-
geniti prætulit Iffanti D. Petro secun-
dogenito, & ejus lineæ; sicut & aliis
filiis, & eorum lineis, casu quo dict.

Iffans Eduardus patre Joanne vivo de-
cederet.

24 Atque ita sentit, & dispo-
suit expresse quod in successione ma-
ioratus datur repræsentatio, prout
ex dicto testamento notat Jacob. de
Saa in sua quæstione pro nepote n. 40.
Acost. de successione regni pag. 162. &
quamvis D. Gam. decis. 307. n. 23.
ait quod non legit regis Joannis testa-
mentum aliquid tale dicens circa con-
suetudinem regni, & de talibus testa-
menti verbis dubitat; attamen reper-
tum est in hoc regno in turre quæ nun-
cupatur (do tombo) lib. 4. de juri-
bus, & bonis regalibus, & ipsemet in-
signis Gam. ubi proxime fatetur quod
dict. D. Rex potuit facere talem de-
clarationem, & quod pro ea mandum
est. Et eodem modo declaravit D. Al-
fonsus V. Rex hujus regni in sua epi-
stola seu charta patenti, quod si Joan-
nes ejus filius primogenitus ante ip-
sum moreretur nepos ex eo succede-
ret, non vero alius filius secundoge-
nitus, & adjunxit quod eam faciebat
declarationem, quia ita de jure sen-
tiebat, & cum postea nasceretur Iffans
D. Alfonsus ejus nepos filius dict. prin-
cipis D. Joannis primogeniti iterum
eandem declarationem confirmavit in
persona dict. Alfonsi nepotis declarans
eum hæredem & successorem in dict.
casu; & fecit quod in regno juraretur
pro tali legitimo successore ita exclu-
dendo quemvis alium filium secundo-
genitum prout patet in ejus epistola
de qua Jacob. de Saa ubi supra Gam.
decis. 174. n. 14. & decis. 307. n. 24.

25 Confirmatur quarto cum hu-
jus regni jure communi, quod est nos-
tra Ord. lib. 4. tit. 100. & regni Cas-
tellæ part. 2. liv. 2. tit. 15. & L. 40.
Taur. quæ leges regulariter in maio-
ratu admittunt repræsentationem.

26 Confirmatur quinto de jure
Canonico per textum in cap. licet de
voto, ubi in successione maioratus ne-
pos primogeniti filius excludit pa-
truum

trum fecundogenitum, ita *Abb. ibi* n. 6. post alios *Card. in fine P. Molin. de maiorat. part. 2. disput. 626. n. 5. & 8. vers. quod attinet.*

27 Ex quibus patet quod in successione maioratus repræsentatio non est inducta contra jus, imò potius est secundum jus divinum, naturale, gentium, civile, & canonicum, & approbata cum opinione *Acurtii Joan. Andr. Bart.* & eam sequitur juris prudentia antiqua, & moderna, ut ait *Joan. Lecier dict. quæst. 25. vers. primo hanc opinionem ad fin.* & magis communem, & receptiorem dicit *Avend. d. gloss. 17. n. 8. & 28. Gom. dict. n. 65. Flores ad Gam. addit. 308. aliàs 307. Menchac. dict. §. 27. n. 18.* ubi ait quod est communis, & de jure gentium qua omnes gentes utuntur, & idem dicit *Molin. d. lib. 3. cap. 6. n. 2.* & quamvis *Acost. & Valascus* latissime defendant pro patruo contra nepotem, attamen semper fatentur quod pro nepote opinio magis communis est, quodque ab ea nequaquam recedi oportet in judicando nec in consulendo; ita *Acost. part. 3. de successione regni n. 53. & de bonis patrimonialibus part. 2. n. 3. Valasc. de jure emphyteutico quæst. 50. n. 52.* quæ etiam approbata est cum legibus particularibus hujus regni Portugaliæ, & Castellæ, & in tota fere Europa in favore nepotis pro repræsentatione judicatur, & meritò dici posset quodam jus generale gentium, ut dicunt supra citati Doctores, contra quam jam hodie arguere satis juris prudentia indignum erit præcipue in judicando, & consulendo ex nostra *Ord. lib. 3. tit. 64. §. 1.*

ARTICULUS IV.

De conjecturis quibus in præsentem admittitur repræsentatio.

28 **H**Oc fundamentum continet, quod in relata

institutione dantur verba, quæ admittunt repræsentationem, ibi, *que todos nuestros bienes, &c.* instituendo D. Ferdinandum ejus fratrem hæredem universalem, & substituendo ei D. Franciscum, & ejus descendentes etiam universaliter, & omnes quas fecit vocationes per verba universaliter denotantia universale fideicommissum, *juxta text. in L. in fideicommissariam ff. ad Trebell. L. hæreditas ff. reg. juris cum vulgaribus, & in fideicommissis universalibus ex Doctorum omnium doctrina datur repræsentatio, ut tradit Valasc. de jure emphyt. quæst. 50. n. 29. Molin. lib. 3. cap. 6. n. 40. de primogen. Gam. decis. 59. n. 3.* quia in istis testamentariis & universalibus successionebus voluntas testatoris creditur quod servetur ordo successionis ab intestato, ut per *Molin. d. cap. 6. n. 44. & in annotationibus n. 6. & 7.* qua conjecturata voluntate etiam qui tenent pro patruo admittunt semper repræsentationem, ut post *Dec. Covar. & alios Valasc. d. quæst. 50. n. 41. Avend. d. gloss. 18. n. 15. & ex n. 12. Mantica. de conject. ultim. volunt. lib. 8. tit. 8. n. 15. Gam. decis. 174. num. 19.*

29 Confirmatur secundo hoc fundamentum in verbo (descendentes) quando testator vocavit dominum Franciscum de Loronha, & ejus descendentes, de quo verbo usus fuit in omnibus suis vocationibus, quas ad successionem maioratus fecit, & ubi successorem nominavit, eo ipso ejus descendentes invitavit, per quod verbum collectivum, descendentes, testator admittit repræsentationem, *Abb. conf. 86. n. 6. part. 2. per text. in L. Titius 25. ff. liber. & posth. Paul. Castr. conf. 174. n. 2. part. 2. Alex. conf. 123. Alciat. in L. cum ita §. In fideicommissis n. 12. ff. leg. 2. Tiraq. primogen. quæst. 40. n. 191. late Covar. pract. cap. 38. n. 4. vers. secundo, Molin. de primogenit. lib. 3. cap. 8. n. fin.*

fin. vers. contrariam in fin. & cap. 6. n. 44. & cap. 7. n. 20. Ruin. cons. 163. n. 12. lib. 3. Acost. part. 2. de maiorat. patr. bon. Mantica. de conject. lib. 6. tit. 9. n. 2. vers. & hæc quidem.

30 Tertio confirmatur istud fundamentum cum clausula illa (*servada entre ellos la orden de primogenitura*) hoc est servato inter eos ordine primogenituræ; qua clausula usus est in omnibus quas fecit vocationibus cujuscunque nominati vocando ejus descendentes, & quod inter ipsos servetur primogenituræ ordo, de qua conjecturatur mens, & voluntas admittendi repræsentationem, ita *Oldr. Alberic. & alii quos refert & sequitur Covar. practic. cap. 38. n. 6. in princip. ubi dicit veriore, & magis communem Castr. in L. is potest n. 2. & seqq. ubi Iason n. 26. ff. acquir. hæred. Gam. decis. 160. n. 3. Molin. d. lib. 3. cap. 6. n. 29. 30. & 41. Avend. d. L. 40. gloss. 17. n. 8. ubi cum aliis tenet quod nepos facit cessare adjectionem primogenituræ quodque in ea vocatione tanquam primogenitus excluso patruo comprehenditur: In cujus confirmationem proprie venit resolutio *relata n. 5.* qua Doctores tenent, quod in ista clausula (*servato ordine primogenituræ*) testator voluit expresse quod nepos succederet ex proprio jure & excluderet patruum.*

31 Denique confirmatur hoc fundamentum, quia Doctores omnes fatentur quod quando institutor in successionem maioratus vocat primogenitum simpliciter non adjungendo verbum, filium, quod tunc ejus voluntas est admittendi repræsentationem, & vocandi nepotem, & ejus descendentes in infinitum excluso patruo, ita *Bald. in L. cum antiquioribus n. 11. Cod. jur. de liber. Paul. in L. maximum vitium n. 3. Cod. liber. præter. & d. cons. 164. n. 5. Socin. in L. si cognatis n. 5. ff. de reb. dub. Alex. cons. 4. n. 14. lib. 4. Paris. cons. 65.*

n. 15. volum. 3. Dec. cons. 397. n. 7. Menoch. cons. 106. n. 360. lib. 2. Avend. in L. 40. Taur. gloss. 17. n. 20. cum aliis Pichard. inst. de hæred. quæ ab intest. n. 21. & 22. unde si sufficit sola hæc vocatio primogeniti ut detur repræsentatio, multo magis sufficiet, & admittitur repræsentatio, quando in præsentis nostro casu institutor vocavit descendentes domini Francisci de maiori in maiorem, quod idem est quasi diceret de primogenito in primogenitum, & insuper adjunxit clausulam illam, servato inter ipsos ordine primogenituræ, quod idem est, acsi successivam, descendentiam, & integram lineam primogenitorum in infinitum vocaret, & quasi diceret fideicommissum istud vadat perpetuo de primogenito ad primogenitum.

SECUNDA PARS.

Ubi ad contraria pro patruo fundamenta, eo quo ordine ex adverso considerantur, respondetur.

RESPONSIO I.

32 **E**X adverso arguunt quod nepos Actor non vocatus est, nec venit ex propria vocatione, quodque institutor solum vocavit nomine proprio D. Franciscum, & ejus descendentes, & illico sophisticè arguunt de vulgari illo, quod in hac vocatione descendendum primus est filius quam nepos, sed respondetur quod filius prius est quam nepos in ordinaria successione de provisione legis, in hæreditatibus & bonis divisilibus, non autem procedit in successione de provisione hominis in fideicommissis, in maioratibus, in quibus testator vocat descendentes, quia tunc provisio hominis facit cessare provisionem legis.

33 Deinde arguunt quod in dicta clausula (*servato ordine primogenituræ*)

nituræ) voluit testator declarare quod ejus fuit mens instituendi maioratum, respondetur tamen quod quamvis clausula hæc illud significat; attamen id non tollit significare etiam quod voluntas testatoris fuit ut ad instituti maioratus successionem venirent D. Francisci descendentes, & inter eos servaretur primogenituræ ordo, quo nepos succedat, & excludat patrum, nec novum est in jure quod unum, & idem verbum duas habeat significaciones, & utraque operetur, *gloss. in L. 2. ff. offic. proconsulis recepta ex Tiracq. de retract. tit. 1. §. 1. gloss. 18. n. 22. Barb. in L. si cum dotem in princip. n. 1. & 10. ff. solut. matrimon.* Et si institutor in dicta clausula solum intenderet dicere quod volebat instituere maioratum, sufficiebat si dictam clausulam pro una vice apponeret, nec necesse erat quod eam toties repeteret in omnibus, quas fecit vocationibus descendendum inter quos semper usus est prædicta clausula (servato ordine primogenituræ) in ablativo absoluto, & de gerundio, & maxime adjungendo verbum, semper, ut ita efficacissimam suam explicaret voluntatem, qua voluit ponere ordinem succedendi inter istos quos vocabat descendentes; quæ enixa voluntas colligitur ex dictis verbis prout supra consideravimus n. 10. & etiam ex repetita, & iterum repetita clausula, *ex reg. L. ballista ff. ad Trebell.*

R E S P O N S I O II.

34 **P**rimò arguunt *ex text.* in *L. hæredes mei §. fin. ff. ad Trebell. & L. cum pater §. pen. ff. leg. 2.* quod institutor cum vocaret D. Franciscum, & ejus descendentes voluit quod venirent filii, & post filios nepotes, atque ita quod succedit Reus filius non autem nepos Actor, sed hoc nec philosophi dicerent, quia institutor non vocavit fi-

lios, & nepotes nomine appellativo, prout disponunt text. supra citati.

35 Secundo arguunt ex institutionis verbo, ibi, *a el succeda en todos los dichos nuestros bienes, hoc est, illi succedat in omnibus nostris bonis;* unde deducunt quod Actor non potest succedere, siquidem non succedit D. Francisco ejus avo, cui potius succedit R. ejus filius; sed respondetur, quod testator solum dixit quod D. Franciscus de Loronha succederet patri D. Ferdinando; attamen non proinde dixit, nec voluit quod descendentes D. Francisci de Loronha succederent illi D. Francisco continuo de filio ad patrem, eo modo ut si decederet filius primogenitus in vita patris, succedat filius secundogenitus, non autem nepos ex primogenito; imò potius contrarium est de jure secundum quod quamvis deficiat unus de vocatis ad maioratum, & moriatur in vita possessoris, non idè caducat successiva aliorum vocatio, *L. unica §. pro secundo, & §. sin autem C. caducis tollendis Paul. Casir. cons. 284. n. 1. lib. 1. post Bart. & alios Molin. de primogen. lib. 1. cap. 6. n. 39.* & hæc fuit mens, & voluntas testatoris in illis verbis quibus vocavit descendentes de maiori in maiorem servato inter illos ordine primogenituræ, ex quibus nepos venit ex propria vocatione, & ex proprio jure, & excludit patrum.

36 Tertio arguunt ex nostra *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 2.* ubi vocat consanguineum proximiorum ultimo possessori, & dicunt quod ex hac *Ord.* non potest dari prælatio lineæ in nostro casu, quia ajunt evenire posse quod quis sit in meliori linea, & tamen sit in remotiori gradu contra dictam *Ord.* Sed respondetur cum ipsamet *Ord. in princip.* ubi in nepote, & descendentes ex filio seniori admittit prælationem in quocumque primogeniti descendente contra filium juniorem, & ejus descendentes, quod

nihil aliud est quam admittere lineam, & prælationem ratione ejus. Nec *d. Ord. in §. 2.* disponendo quod succedat proximior ultimo possessori non ideo jubet quod filius secundogenitus excludat nepotem ex primogenito, id enim directo repugnaret contra id quod prædixerat in principio, sed solum voluit *Ord. disponere in d. §. 2.* quod proximitas respectu ultimi possessoris non vero primi institutoris reguletur, & tamen respectu ipsius ultimi possessoris dicitur proximior qui fuerit in meliori linea ut disponit *d. Ord. in principio*, & dixit *Gutierr. practic. quæst. lib. 3. quæst. 66. n. 56.* successio enim maioratus regulatur per quatuor qualitates scilicet linea, gradus, sexus, ætas, & primo præfertur, qui est in meliori linea, etsi uterque est in eadem linea præfertur qui est in meliori gradu, etsi uterque sit in eodem gradu præfertur masculus ratione sexus, etsi uterque masculus præfertur senior, atque ita semper præferter qui est in meliori linea, & is dicitur proximior, *per text. in cap. 1. de natura successionis in feud. ibi & hoc est quod dicitur ad proximiores pertinere post multos Molin. de primogen. lib. 3. cap. 4. n. 13. cap. 8. n. 17. & ita procedit d. nostra Ord. in §. 2.* quod rectius militat in nostro casu visa forma nostræ institutionis, ubi in descendentes D. Francisci voluit testator quod servaretur ordo primogenituræ, & præferatur linea, & descendencia primogeniti, à quo qualis qualis descendens dicitur proximior.

37 Quarto arguunt quod tunc A. nepos niti posset in sua linea quasi meliori quam linea R. quando foret possessoris linea quia in ea non fit transitus de una linea ad aliam nisi priori extincta, sed respondetur cum *Molin. de primogen. lib. 1. cap. 6. n. 31. & 32.* ubi cum multis docet, quod sicut in successione maioratus non fit transitus de possessoris linea donec

durat ad aliam lineam, ita etiam postquam jus primogenituræ radicum est in primogenito, & in ejus linea non fit transitus ad secundogenitum & ejus lineam, nisi omnino extincta linea primogeniti, unde absque dubio patet quod Reo patruo nepos A. præfertur, quandiu in eo durat primogeniti ejus patris linea, & primogenituræ jus, quod radicum est in persona patris, quodque rectius procedit visa clausula servato ordine primogenituræ.

38 Quinto arguunt quod *Ord. nostra lib. 4. tit. 100.* non lineæ successionem sed repræsentationem admittit; sed hoc est directo contra *Ord.* verba, quæ expresse & dispositive admittit descendenciam, & lineam primogeniti in infinitum, & non admittit secundogenitum nisi illa descendencia, & linea primogeniti extincta, nec admittit tertio genitum, & ejus descendenciam nisi secundogeniti linea, & ejus descendencia extincta, quæ dispositio aperte & dispositive admittit lineas quamvis de verbo appellativo linea non loquatur.

39 Sexto arguunt quod ad hoc ut fundamentum lineæ militaret necesse erat quod pater A. in eum transmitteret jus primogenituræ, quodque in præsentis casu non datur transmissio; sed respondetur cum *Molin. de primogen. lib. 3. cap. 6. n. 38. ubi ex Bart. & aliis probat de jure*, quod jus primogenituræ transmittatur de filio in nepotem, & hoc rectius procedit in præsentis nostra institutione, ubi dantur verba per quæ testator vocavit descendentes D. Francisci servato inter eos ordine primogenituræ, & voluit patruo præferre nepotem ex propria vocatione, & ex proprio jure, ut ostendimus supra, & de jure notum est quod etiam in fideicommissio conditionali datur transmissio quando in testatore datur conjectura voluntatis eam admittentis, utque fideicommissum

sum caducum non foret, ita docet Bald. in L. unica C. de iis qui ante apert. tab. quem refert & alios infinitos Gabr. lib. 4. tit. hered. inst. concl. 2. n. 15. qui dicit communem n. 17. Valasc. consult. 139. n. 14. & consult. 171. n. 9. tom. 2. & ultra ibi allegatos Dec. cons. 397. n. 5. & 6. & satis indubitatum est, quod conjectura voluntatis facit quod transmittatur conditionale fideicommissum; unde ex isto fundamento transmissionis ultra alia supra relata in 1. p. fundamenta restat indubitabilis iustitia Actoris siquidem in presentis casu ostendimus transmissionem, qua data ex adverso fatentur jus pro A.

RESPONSIO III.

40 **H**anc responsionem ex adverso faciunt contra verba illa (de maiori in maiorem servato inter eos ordine primogenituræ) contra quæ jam ex adverso dixerunt in sua 1. respons. ubi satis respondimus, & nunc iterum arguunt sophistice tamen quod primogenitus ille dicitur qui primo natus est, & qui primo vidit lucem, quasi intendant persuadere quod dominus Ferdinandus pater A. non fuerat primogenitus quia secundo loco genitus fuerat, & primogenitus fuerat dominus Georgius de Faro qui lucem primo vidit inter filios domini Francisci de Loronha, sed hoc non ausi sunt dicere apertore quia eo ipso quod dominus Georgius de Faro decessit sine filiis tunc dicitur primogenitus dominus Ferdinandus pater A. & in eo ad omnes effectus civiles verificatur vocatio primogeniti, & in suis filiis verificatur vocatio descendendum inter quos servatur ordo primogenituræ, cap. nam & ego de verb. sign. Abb. in cap. licet de voto, n. 6. Gram. decis. 1. n. 30. usque ad fin. Imol. cons. 103. col. 2. ibi item pro Paracina facit quia pri-

mogenitus dicitur cujus frater maior natus, mortuus est Bellamera cons. 33. Ifern. in cap. 1. §. præterea, col. penult. verso sed quia ponitur, tit. qua sit prima causa beneficii amittit, ubi resolvit quod si dispositio vocat primogenitos verificatur de secundogenito quando ejus frater primogenitus sine filiis decessit, sequitur Afflict. & alti quos refert Tiraq. exorando de jure primogen. quæst. 3. n. 6. & melius Avend. in L. 40. Taur. gloss. 17. n. 11. & in vers. & licet, tenet quod dicitur primogenitus vere, & proprie, & non fictione juris referendo multos qui ita tenent.

41 Et quia hoc de jure verum est ideò videmus quod Doctores tractantes de linearum prerogativa sine dubio decidunt quod sicut nepos filii senioris dicitur primogenitus, & ejus descendentes excludunt filium secundogenitum, & suos descendentes, ita etiam nepos filius secundogeniti, & ejus descendentes excludunt tertio-genitum, & ejus descendentes, cap. 1. de natur. succ. in feud. cap. 1. de success. frat. vel grad. succed. in feud. & hæc est celebris doctrina Baldi relata per Paul. Castr. cons. 164. n. 5. part. 2. de qua supr. n. 12 quod nihil aliud est quam dicere quod secundogenitus, & ejus descendentes respectu tertio-geniti, & ejus lineæ dicitur primogenitus quo ad effectus civiles quando qui primo natus est, & qui primo vidit lucem sine filiis, & descendentes decessit. Et eadem de causa videmus quod Doctores omnes qui quæstionem representationis decidunt in successione maioriatus semper tenent, & fatentur sine dubio quod procedat etiam quando nepos filii secundogeniti filii contendit contra patrum filium tertio-genitum, ita Gram. decis. 1. n. 30. & seq. ubi iudicatum dicit Covas pract. d. cap. 38. n. 9. vers. sexto Mattienc. lib. 5. tit. 7. gloss. 1. n. 7. ubi refert Socin. D. Pichard.

chard. instit. de hered. abintest. titul. de repræsentatione n. 32. Avend. in L. 40. Taur. gloss. 14. n. 20. Menoch. conf. 269. n. 39. lib. 3. quod ideò procedit quia iste secundogenitus, & ejus filius & descendentes sunt de linea primogeniti respectu tertio geniti quando primogenitus filius decessit nullo filio, nec descendente relicto.

42 Bene sentiunt ex adverso quod hoc de jure verissimum est, & quod A. est filius primogenitus primogeniti patris domini Ferdinandi qui ubi primum quod dominus Georgius de Faro primogenitus sine filiis decessit, eo ipso fuit factus primogenitus ut excluderet R. tertio genitum: atque ideo quamvis copiosam doctorum allegationem facerent ut probarent quod primogenitus dicitur qui primo natus est, & qui primo lucem vidit, attamen non ausi sunt eam applicare ad nostram causam, nec negare quod Actor, & ejus pater dominus Ferdinandus non sint primogeniti, imo potius sentientes verissimum de jure transferunt ad aliud, nempe ut suaderent quod R. tertio genitus factus foret primogenitus ubi primum mortui sunt domini Georgii, & Ferdinandi, quodque in R. verificantur verba illa institutionis, *ibi, servato inter eos ordine primogenituræ*: sed hoc aperte sophisticum est quia ad hoc quod R. diceretur primogenitus necessario requiritur quod Dominus Ferdinandus Actoris pater nullo filio nec descendente relicto decederet ut dicunt omnes supracitati doctores: at vero ubi primum dominus Ferdinandus decessit relicto A. jam R. non potest dici primogenitus ut in specie *Oldr. Alber. & Bald. cum aliis quos refert & sequitur Rol. conf. 39. incipit post absolutum n. 48. vol. 4. ubi in hæc verba cum ea sit natura primogeniti, & à jure constitutum sit, ut cum quis decedit relicto nepote ex primogenito jam mortuo, & secundogenito,*

licet ipse sit proximior fratri, is non sit primogenitus, sed qui decessit.

43 Et est nota dignum quod ex adverso allegant verba *Rebuff. in L. proximi 92. ff. verb. signific. vers. similem in verb. primog. ibi, quod est notandum pro nobilibus qui plerunque substituunt filios servato ordine primogenituræ ut si fuerint tres filii, primo natus succedit, quo defuncto sine liberis succedit ejus frater, & demum eo fratre quoque mortuo succedit alius frater*; in quibus verbis *Rebuff.* expresse tenet quod ad hoc ut secundogenitus succedat servato ordine primogenituræ requiritur quod primogenitus decedat nullo filio relicto, & ad hoc quod tertio genitus succedat requiritur quod secundogenitus etiam decedat sine filiis. Atque ideò ex eadem *Rebuffi* doctrina ex adverso allegata fortificatur justitia Actoris, & omnino Reus excluditur, quia dominus Georgius primogenitus occubuit sine filiis, & factus est primogenitus dominus Ferdinandus Henriques, & Actor est ejus filius primogenitus; & excluditur R. tertio genitus qui non dicitur primogenitus nec potest succedere siquidem secundogenitus non decessit sine filiis, imò relinquit Actorem ejus primogenitum.

44 Et ultra arguunt quod testator usus est non sola clausula (servato inter ipsos ordine primogenituræ) sed insimul adjunxit de maiori in maiorem, requirens qualitatem maioris ætatis, & insimul qualitatem primogeniti. Sed ultra alia supra dicta respondetur quod testator voluit quod istud fideicommissum foret in istis descendentibus domini Francisci de primogenito in primogenitum, & de patre ad nepotem, ut eleganter in testatore non ascendente considerat *Abb. conf. 85. n. 4. & 5. p. 1.* nec in iis verbis ulla potest considerari repugnantia quæ fingitur ex adverso, quia

Actor

Actor vere est descendens primogeniti domini Francisci, & est primogenitus ejus primogeniti domini Ferdinandi Henriques ejus patris, & est maior, & ita de Actore loquitur nostra hæc dispositio.

45 Et denique allegant *Menoch. lib. 6. cons. 269. n. 31. vers. quarto*, & dicunt quod in ea foret opinio-
ne ut teneret quod quando vocatur primogenitus, & maior natu tunc præfertur patruus nepoti. Sed respondetur quod *Menoch.* refert illud in forma argumenti, & illico *n. 39.* dicit quod constitutio primogenituræ respectu primi regulat, & interpretatur secundam primogenituram respectu tertii, & sicuti testator prætulit filios & descendentes primi instituti cæteris filiis suis, ita etiam credendum est, quod voluerit præferri filios secundi & tertii vocati, quod idem est cum doctrina *Bald. relata per Paul. Caslr. in cons. 164. n. 5. p. 2. de qua supra.*

RESPONSIO IV.

46 **I**N hac responsione arguunt ex adverso quod casus iste decidi debet per leges Catalunhæ, non autem per hujus regni Portugaliæ, nec regni Castellæ leges, quæ admittunt repræsentationem: sed respondetur quod hoc argumentum possit procedere in iis, quæ concernunt initium actus, & in solemnitatibus quibus istud testamentum fieri debebat: at vero in successione maioratus, & in decisione causæ semper attendi debent leges hujus regni ubi bona istius maioratus emenda, & maioratus ipse, & ejus successores commorabant, ut est elegans dictum *Bald. in tract. de pace constantiæ, verb. si qua controversia*, ubi docet quod si Imper. concedit Alemanno aliquod feudum in Tuscia, debet illud feudum regulari secundum leges Tus-

ciæ, quia concessio videtur facta secundum leges, quæ vigent in loco, in quo fit solutio, & traditio corporalis, *L. semper in stipulat. ff. reg. jur. subscribit Afflict. decis. 226. n. 5. & in cap. 1. n. 26. ex quibus causis feud. amitt. Gam. decis. 306. n. 21. & decis. 174. n. 13.* ex hoc inferens quod si fieret donatio bonorum regniæ coronæ cuidam Castellano, judicanda sit secundum leges hujus regni Portugaliæ, & non secundum leges Castellæ, ita *Carolus in consuetud. Parisiensib. §. 7. n. 34.* quod in iis non est attendenda patria, concedentis, neque locus ubi commoratur tempore dispositionis, sed tantum debet attendi locus in quo maioratus consistit. Maxime quia testator quamvis foret Castellæ effectus naturalis præ illustrissimis dignitatibus, quas in Castella gubernavit, attamen semper tenaciter retinebat illam primævam Lusitani naturam, quæ in tam illustrissimis dominis nunquam deperditur, nec mutatur; atque ita quando jussit fieri maioratum in hoc regno, & quando prævidebat successores fore Lusitanos, quodque in hoc regno discuti, & decidi debebant litigia super ejus maioratus successione mota satis civiliter creditur ejus voluntas, quod decidantur per leges, & consuetudines hujus regni ubi natus, & originem trahebat, res enim de facile revertitur ad suam antiquam naturam, *L. si unus §. pactus ne peteret. ff. de pact.* Et in iis quæ pertinent ad decisionem causæ certum est de jure quod semper attenduntur leges, quæ vigent in loco, in quo lis decidenda est, *cap. quod clericis, ubi notatur de foro comp. auth. ut cum de appellat. cognosc. in principio collat. 8.* Unde restat quod quæstio ista decidenda venit per nostram *Ord. lib. 4. tit. 100.* qua semper per repræsentationem nepos admittitur, & excludit patruum secundogenitum. Nec dubitari potest quod no-

stra hæc ordinatio promulgata fuit anno Domini 1603. quo anno, & multis antea retro jam lis ista pendebat super successione: respondetur enim quod ex principio nostræ Ordinationis patet quod sit lex declaratoria quæ compræhendit etiam præteritas causas pendentes litigio adhuc non decisas, *auth. de filiis ante instrum. dot. nat. §. fin. collat. 3. notat Bald. in L. leges & constitutiones n. 1. C. de legib. Felin. in cap. fin n. 4. de constit.* Et eadem ratione *L. 40. Taur.* (unde lex nostra Ordinationis desumpta fuit) tanquam declaratoria compræhendit etiam præteritas maioratum institutiones, *ut late tenet Molin. de primogen. lib. 3. cap. 6. ex n. 23. Matienç. in L. 5. tit. 7. Ord. gloss. 6. n. 5. Burg. de Paz in proem. L. 3. Taur. n. 432.* quod ita postea fuit promulgatum *in L. 6. tit. 1. lib. 2. Ordin.* vel etiam quia in vim autoritatis semper sequenda est opinio, quam lex nova veriorum approbat *ut per Valasc. dicit insign. Gam. decif. 51. n. 5.*

47 Vel secundo decidi debet casus iste *per L. 40. Taur.* repræsentationem admittentem, nam testator adhuc in parva pueritia, & proxima infantia ductus ad regnum Castellæ in servitio dominæ Isabellæ reginæ ejus amitæ magnæ educatus, & nepos Comitis domini Sanchii de Loronha nepotis domini Henrique regis Castellæ ibi adeò Castellanus factus est naturalis ut in eo haberet episcopatum Calahorræ, Sancti Dominici, Sogoveæ, Cyguencæ, & tandem metropolis Caragocæ, unde ad principatum Catelunhæ vice regendum missus fuit, & uti talis Castellanus jussit sepilliri ejus cadaver in Castella in capella Sanctæ Libradæ, quam ædificavit; & ita cum legibus Castellæ ubi educatus est semper creditur se conformare *ex Bart. per text. ibi in L. si servus plurium 53. §. si numerus v. 3. ff. leg. 1. & in L. numis 75. n. 2. ff.*

leg. 3. & ita Barbac. conf. 10. num. 2. lib. 2.

48 Ex quibus deducitur quod testator nunquam creditur oblitis legibus, & consuetudine regnorum patriæ, originis, sanguinis, & educationis velle in hac successione se conformare cum legibus Catelunhæ, quæ illi nullo civili modo patria dici posset, & in qua uti Vicerex solum habebat accidentale, & temporale domicilium ad nutum regis, *L. libertus §. patris, ibi cum domicilii ratio temporalis sit ff. ad municip.* Et quamvis in solemnitatibus testamenti observandæ forent leges Catelunhæ ubi testamentum factum est; attamen quoad decisionem causæ, & ordinem succedendi semper observandæ sunt leges, & consuetudines regni Portugaliæ, seu regni Castellæ, nec aliud credi potest de prudentia illustrissimi Domini testatoris, præcipue quando in Catelunhæ principatu nulla est lex, nec consuetudo quæ disponat in materia repræsentationis in successione maioratum; ut notum est per omnes testes Doctores Catelunhæ interrogati, qui etiam affirmant quod in præsentis quæstione recurritur ad jus canonicum, civile, & Castellanicum in quibus omnibus datur repræsentatio.

RESPONSIO V.

Ubi arguunt ex adverso in præsentis non dari repræsentationem.

49 **P**ugnans ex adverso, & referunt in præsentis pro patruo fundamenta eodemmet modo quo referuntur per Doctores qui tenent pro patruo, quibus satis superque respondent Doctores, qui tenent pro nepote, nec conveniunt foro judiciali ubi non agitur de apicibus juris, & solum attenditur communis, & recepta opinio in judicando, & inconsulendo, & quamvis non indi-

indigerent responsione, attamen ex abundanti respondebimus ad omnia ne videatur quid pro Reo patruo subsistere.

Primo, & secundo arguunt quod repræsentatio datur in successione ab intestato, non vero datur in successione ex testamento: sed respondetur quod hoc verum est, attamen id non tollit quod in maioratibus detur repræsentatio pro ut ostendimus supra, & etiam in successione testamentaria quando testator disposuit eo modo, quo detur repræsentatio quia provisio hominis in iis quæ pendent ab hominis voluntate facit cessare provisionem legis: & ad text. in *L. si libertus §. 1. ff. de bon. libert.* quem dicunt non bonam habere responsionem, jam supra dedimus verum juxta literam intellectum, & eodem modo procedit text. in *L. 3. §. si duo ff. legit. tut.* quia lex ita dixit in successione legitima ut excluderet repræsentationem: & in præsentis nostro casu tantum abest quod testator ita dixisset ut excluderet repræsentationem quod imò potius ita dixit ut expresse eam admittit in illis verbis ubi vocat descendentes domini Francisci servato inter eos ordine primogenituræ, quæ admittunt repræsentationem ex multis rationibus quæ supra in prima parte consideravimus.

50 Tertio arguunt, quod repræsentatio solum datur in successione dividua ut nepos æqualiter cum patruo concurrat, non autem detur in successione individua ut nepos patruum omnino excludat, sed respondetur quod est fragile argumentum videmus enim quod datur repræsentatio in successione regnorum, ducatum, sæudorum, maioratum, aniversaliorum, & in emphyteusi saltem de jure communi, quæ bona omnia sunt individua, quæ necessario ad unam personam deveniunt, & in eis nepos repræsentando pa-

trem patruum omnino excludit.

51 Deinde respondetur quod repræsentatio indistincte ponit nepotem in loco, & in omni jure patris ut obtineat, & tantam ex hæreditate percipiat portionem, quantam ejus pater futurus erat accipere si viveret, & excludat patruum sive in parte, sive in tota hæreditate sicut & ipse pater si viveret excludere debebat, *L. 1. §. 1. vers. si filius ff. Juis & legit. hæred. ibi in ejusdem partem succedant omnes nepotes neptesve ex conatae L. 2. cum seqq. Cod. eodem §. cum filius, inst. de hæred. quæ abintest. ibi nepotes, neptesque in patris locum succedere §. ult. inst. eodem, ibi portionem sine ulla diminutione consequentur, auth. de hæred. abintest. ven. §. si quis igitur, ibi illius filios, aut filios descendentes in proprii parentis locum succedere tantam de hæreditate morientis accipientes partem, quantam eorum parens si viveret, habuisset, & §. si igitur defunctus, ibi tantam ex hæreditate percipient portionem, quantam eorum parens futurus erat accipere si superstes esset, & ibi in suorum parentum jura succedant, & ita Bald. cons. 101. in princ. lib. 4. Guilhelm. in cap. Raynut. verb. & uxorem nomine Adaliam n. 620. Tiraq. de primogen. quæst. 40. n. 26. Jacob de Saa in suo tract. n. 20. in fin. Covas pract. cap. 28. n. 6. vers. undecimo Cost. de succ. regni part. 3. pag. 181. vers. veruntamen, post Joan. Andr. Insign. Gam. decis. 307. n. 8 & 14. vers. item non obstat, & ita sentit Bart. in *L. liberorum n. 12. vers. præterea ff. verb. signif. communiter recept. ex Acosta ubi proxime, & pag. 173. vers. secunda.* Et idem probatur in §. si autem, vers. illud palam in d. auth. de hæred. abintest. & in auth. post fratres autem, vers. hi autem C. de legit. hæred. quatenus decidunt quod sicut frater defuncti excludit patruum defuncti à tota hæreditate, ita etiam nepos filius illius*

illius fratris repræsentando patrem suum excludit omnino à tota hæreditate illum defuncti patrum sicut & excluderat ejus pater frater defuncti, quæ jura ad id considerat post *Bald. Tiraq. d. n. 26. & seqq. post alios Cost. ubi supra pag. 189. in princip. Nec text. in §. cum filius inst. de hered. quæ abintest. & auth. de hered. abintest.* contrarium suadent procedunt enim prout disponunt quando fratres infimul concurrento succedunt æqualiter hæreditatem dividendo, ut notat *Covas pract. cap. 38. n. 6. vers. et enim*, & optimo jure quia repræsentatio ponit nepotem in solo loco, & in solo jure patris, & non plus; & ideò si ex natura bonorum, vel alia civili ratione pater in parte succedere debebat, in parte tantum succedit ejus filius, si autem in tota hæreditate excludendo cæteros consanguineos, in tota hæreditate succedit ejus filius excludendo patrum, & alios consanguineos, quod probatur ex decisione, *d. §. cum filius, & d. auth. arguendo de parte quoad totum, ut tenet Bald. in cons. 386. in fin. lib. 2.*

52 Quarto arguunt quod pro patruo fuit *Bart.* cum communi opinione: sed contrarium diximus supra in parte 1. ubi ostendi quod pro nepote, & ejus repræsentatione fuit *Bartolus*, & communis Doctorum opinio de jure civili, & de jure canonico, & gentium; & de consuetudine regnorum omnium totius Europæ, quodque eam sequitur omnis schola Doctorum, & antiqui, & noviores Imperatores & Principes orbis pro nepote judicarunt, & secundum jus divinum, & jus naturale sit repræsentatio.

53 Quinto arguunt quod in præsentati vocatio proximioris excludit repræsentationem. Sed respondetur quod in ista institutione non vocatur proximior eo modo, quo possit excludi repræsentatio, & in civile est supponere falsum. Imò potius in præ-

senti vocantur descendentes de maiori in maiorem servato ordine primogenituræ, quæ dispositio expresse vocat nepotem, & admittit repræsentationem. Et denique respondetur quod vocatio proximioris non omnino excludit repræsentationem in bonis vinculatis, *L. cum ita §. in fideicommissis ff. leg. 2. Socin. in L. si cognatis n. 40. ff. reb. dub. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 8. ex n. 11. dicit magis communem Gosad. cons. 4. n. 31.*

54 Sexto arguunt quod quamvis repræsentatio in maioribus detur quoad gradum, & nepos repræsentet patrem quoad gradum, non tamen detur quoad ætatem, nec nepotem patruo seniore faciat. Sed ad hoc fundamentum respondetur cum in 1. p. supracitatis doctoribus qui omnes tenent quod nepos ætate minor per repræsentationem excludit patrum seniore sicut, & ipse pater excluderet *Covas pract. cap. fin. n. 7. Molin. de primogen. cap. 6. n. 49. lib. 3. Gratt. cons. 6. n. 10. & 28. lib. 1.* & cæteri omnes qui tenent quod etiam qualitas illa majoritatis repræsentatur in nepote, sicut, & in nepte femina repræsentatur qualitas masculinitatis, quæ erat in patre prædefuncto, ad hoc ut excludat patrum.

55 Septimo arguunt quod in præsentati institutione dantur ad tempus mortis relata verba, quæ excludunt repræsentationem, sed respondetur, quod hoc præsuppositum satis erroneum, & in civile est, quia verba illa, *ibi, despues de sus dias a el succeda, hoc est post ejus dies illi succedat*; sunt posita ad hoc ut dominus Franciscus de Loronha succedat domino Ferdinando post ejus dies: & sunt verba longe distantia ab illis verbis *ibi de maiori in maiorem quæ sunt posita in alia vocatione ubi vocantur descendentes domini Francisci*, & ad hoc ut vocatio cum mentione mortis excludat repræsentationem necessarium.

farium est quod mentio mortis sit adjuncta verbo (*maior*) ita ut vocetur filius maior superstes tempore mortis ultimi possessoris prout super successione bonorum regiae coronae *Ord. lib. 2. tit. 35. in nova recop. at in antiquis tit. 17. §. 1.* & ita loquuntur Doctores omnes ex adverso citati, quos recenset *infra n. 56.* ubi etiam refert non nullos qui etiam in vocatione filii senioris ad tempus mortis non excludunt repræsentationem. Deinde respondetur quod in præsentem testamento vocantur semper descendentes, quæ vocatio admittit repræsentationem, quamvis adsit vocatio relata ad tempus mortis, ut *cum Baldo*, & aliis fatetur assertor contrariæ opinionis merito insign. *Valasc. de jure emphyt. quest. 50. n. 16. vers. nec movere*, refert alios *Molina de primogen. lib. 3. cap. 8. n. 20. Insign. Gam. decis. 307. n. 18.* & denique respondetur quod nepos A. in præsentem non fundatur in sola repræsentatione, sed venit etiam, & excludit patrum ex proprio jure, & ex linea, & ex mente defuncti conjecturata, per quam repræsentatio admittitur ut late in prima parte ostendimus.

56 Octavo arguunt quod testator vocavit dominum Ferdinandum, & post eum vocavit dominum Franciscum de Loronha ejus filium seniore, & ejus descendentes de majori in maiorem, quibus verbis tenent cessare repræsentationem. Sed hoc præsuppositum etiam erroneum, & in civile est, quia testator non vocavit filium seniore, nec verba illa de majori in maiorem posita inter descendentes important vocationem filii senioris, imò potius vocant descendentes de primogenito in primogenitum *juxta supra dicta n. 6. in p. 1. art. 1.* Et sine præjudicio veritatis quamvis testator per verba appellativa vocaret filium seniore adhuc non excludit repræsentationem *ita Paul.*

*Castr. in suo illo celebri consilio 164. vol. 2. Abb. cons. 85. lib. 1. Andr. Barbac. cons. 10. lib. 2. Roman. cons. 29. Bologn. cons. 62. Bellamera decis. 723. n. 16. & 17. Gratt. resp. lib. 1. resp. 6. n. 10. & 28. Covas præct. cap. 38. n. 11. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 8. n. 19. Humad. in L. 2. tit. 15. part. 2. gloss. 17. n. 16. Matienç. in L. 5. tit. 7. gloss. 6. lib. 5. recopil. Molin. Theol. de just. disp. 629. n. 5. Gutierr. lib. 3. præct. quest. 67. Castilh. lib. 3. contr. cap. 19. ex n. 324. Flor. in addit. ad Gam. addit. 307. aliàs 308. vers. quæ obtinet, defendit, & testatur longe receptius *Arvend. in L. 40. Taur. gloss. 17. n. 23. & gloss. 18. n. 13. & gloss. 5. n. 8. Menoch. cons. 1082. n. 6. cum seqq. lib. 11. & cons. 981. lib. 10.* Et Doctores pro contraria parte tunc demum excludunt repræsentationem quando vocatur filius senior restrictive ad tempus mortis, ut videre est in *Alex. cons. 4. lib. 4.* quem in iisdem terminis refert, & sequitur *Gam. decis. 307. n. 4. Acoft. in quest. patrum & nep. 1. part. n. 11. Berojus cons. 71. n. 23. & 34. Surd. cons. 403. n. 39. vers. tertio, & n. 70. vers. quod vero quinto Menoch. cons. 442. lib. 5.* & adhuc etiam in ista vocatione filii senioris restricta ad tempus mortis non desunt multi qui de jure communi admittunt repræsentationem ut fuit *Rom. Bellam. Cuman. Fulgos. Corn. Barbacia Ruin. Cravetta, & alii quos refert Molin. de primogen. lib. 3. cap. 8. n. 20. vers. contrariam autem, Gutierr. præct. lib. 3. quest. 67. n. 35. Pichard. in tit. de hered. quæ ab intest. n. 27. & quos refert Gam. decis. 307. aliàs 308. n. 5. & 18. & ibi Flores num. 35. Valasc. de jure emphyt. quest. 50. n. 16. vers. nec movere.* Et denique respondetur quod testator semper vocavit descendentes, quæ vocatione nepos venit expresse vocatus ut diximus *supra part. 1. art. 1. num. 5.**

Nono arguunt quod non datur repræsentatio in maioratibus, quia deferuntur jure sanguinis. Sed hoc argumentum non est de foro judiciali, sed de apicibus juris, cui sicut & aliis respondent Doctores in prima parte supracitati qui tenent pro nepote, & ultra respondetur cum *Molin. de primogen. lib. 3. cap. 6. ex n. 40.* ubi docet quod regula illa quæ tenet non dari repræsentationem in iis quæ jure hæreditario non deferuntur in tribus non procedit casibus, qui militant in nostra hac successione; primus est quando succedendum est linea recta jure maioratus atque primogenituræ quia tunc datur repræsentatio: secundus quando non solum filius primogenitus, sed ejus primogenitus, & ejus descendentes vocantur: tertius quando factum fuit fideicommissum familiæ descendentibus sub hoc nomine appellativo, in his tribus casibus quamvis successio non jure hæreditario, sed jure sanguinis deferatur semper datur repræsentatio; & in præsentis nostra institutione concurrunt hæc quia succeditur, jure primogenituræ de primogenito in primogenitum per omnes descendentes, ut satis millies ostensum est. Et ultra denique respondetur quod testator voluit in præsentis quod observetur ordo successionis abintestato utque succedatur hæredi universali in omnibus ejus bonis mobilibus, & immobilibus, vocibus, vicibus, & actionibus, atque ideò non jure sanguinis, sed jure hæreditario succedatur, & datur repræsentatio, quæ etiam datur quando testator voluit quod servetur ordo abintestato in suo maioratu ut per *D. Gam. decis. 174. n. 19. & allegatos supra 1. part. art. 4.*

57 Ultimo arguunt, & repetunt quod casus iste decidi debet *secundum leges Catelunhæ*, ubi testator condidit testamentum, sed huic argumento satis abunde supra responde-

tur: nec obstat statutum Catelunhæ relatum *fol. 1067.* respondetur enim quod nihil disponit super quæstione repræsentationis, nec in maioratibus, nam Doctores omnes Catelunhæ pro utraque parte producti in hac causa testificantur, & ex adverso etiam in confesso est quod in illo principatu nulla est lex disponens de repræsentatione in successione maioratus; & illud relatum statutum solum disponit quod quando testator in suo fideicommissio vocat proximiorum intelligitur de sanguine testatoris à quo bona proveniunt, & qui fuerit proximior tempore mortis, at in præsentis institutione testator non vocavit proximiorum consanguineum, imò potius vocavit dominum Franciscum, & ejus descendentes de maiori in maiorem servato inter eos ordine primogenituræ, nullo facto verbo de proximiori.

R E S P O N S I O VI.

58 **I**N hac responsione arguunt quod non datur repræsentatio in hac successione maioratus quia fuit institutus per transversalem, & hoc fuit etiam suum totale fundamentum in allegationibus primæ instantiæ. Sed satis erroneum quia si recte advertatur ad omnia quæ Doctores in materia repræsentationis decidunt, nihil reperietur, quod oppugnet repræsentationem dari in præsentis nostro casu; & ut facilius in tam difficili quæstione procedamus, advertendum est quod (etiam quando alias repræsentationem à Justiniano inductam dicamus) in quatuor diversis casibus potest considerari, & agi de repræsentatione in successione maioratus, vel similis dispositionis. Primus casus est quando prætendunt successionem filius, & nepos ultimi possessoris descendentes, & insimul descendentes à primo institutore, & in isto casu per regulam, *L. cum avus ff. cond.*

cond. & dem. L. cum acutissimi Cod. fideicommiss. L. generaliter §. cum autem Cod. inst. & subst. est communis, & indubitata resolutio quod datur repræsentatio eleganter cum multis Covas præct. cap. 38. n. 11. vers. hæc autem voluntas, & n. 12. & 10. post Barbaciam Gam. decis. 174. n. 12.

59 Secundus casus est quando prætendunt filius, & nepos descendentes ultimi possessoris, sed transversales ab primo institutore, & iste est noster præsens casus, in quo vertitur illa celebris repræsentationis quæstio inter Doctores, ratio dubitandi fuit quia in isto casu deficiebat, nec dabatur conjectura *d. L. cum avus*, quæ procedit in fideicommissis, & maioratibus ab ascendente institutis, & ideò videbatur non admittendus iste nepos filius primogeniti decedentis in vita ultimi possessoris; & ita Doctores existimarunt hoc verum esse de jure degestorum, attamen postquam *Justinianus Imperator in §. cum filius inst. hæred. quæ abintest.* induxit repræsentationem in successione abintestato, existimarunt Doctores quod etiam videbatur repræsentatio admittenda in successione maioratus ad exemplum successionis abintestato.

Hac de causa inter Doctores mota fuit quæstio ardua repræsentationis inter filium, & nepotem descendentes ultimi possessoris, & transversales ab institutore maioratus, & in his terminis pro utraque parte latissime disputat *Insign. Gam. decis. 307. & decis. 174. & ibi additio Covas dict. cap. 38. n. 10. & 12. vers. quod si dixeris*, ubi inclinatur pro nepote ex voluntate defuncti conjecturata de natura, & perpetuitate maioratus, & ista est magis recepta, & practicabilis opinio ut latissime ostendimus *supra p. 1. & ultra ibi allegatos sunt omnino, videndi merito Insignes & Egregii Divi Molin. de primog. lib. 3. cap. 7. n. 7. Valascus conf. 139. n.*

12. *Blas de Flor. ad Gam. addit. 59. conclus. 1. & 4. & addit. 93. conclus. 7. & 8. Gom. in L. 8. Totr. n. 19.* qui inter istos transversales ab institutore, & descendentes ab ultimo possessore patrum, & nepotem dicunt esse receptiorem, & veriore opinionem quod detur repræsentatio, quam sequuta fuit *L. 40. Taur. & nostra Ord. lib. 4. tit. 100. in princip.*

60 Tertius casus est quando ultimus possessor decessit sine filiis, nec aliis descendentes, & prætendunt successionem filius fratris senioris mortui in vita ultimi possessoris, & frater junior, transversales respectu ultimi possessoris; & in isto casu propter *auth. cessante, & auth. post fratres Cod. legit. hæred. & §. si igitur, vers. sin autem, in auth. de hæred. abintest.* decidit *gloss. verb. in primo in d. §. in fideicommissio*, quod in fideicommissis familiæ relictis dabatur repræsentatio inter transversales ultimi possessoris, quæ *gloss. communiter* recipitur ex multis quos refert *Covas d. cap. 38. ex n. 4. & vers. tertio ad intellectum in fin.* ubi tenet idem in successione maioratus, quam sententiam indistincte sequitur, *L. 40. Taur. juxta communem ex Covas d. vers. tertio Molin. d. cap. 7. n. 8. & seq. Flores d. addit. 59. vers. quarta conclusio, Fr. Molina de maiorat. tract. 2. disp. 627. n. 9. Morquech. de divis. bon. lib. 1. cap. 6. n. 52. & 62.* Sed in isto casu faciendâ est satis civilis distinctio quod quando fideicommissum, seu maioratus instituitur ab ascendente semper detur repræsentatio etiam inter istos transversales ultimi possessoris, ita distinguit *Covas d. cap. 38. n. 5. vers. nono seclusus, & n. 10.* ubi refert multos Doctores pro hac opinione, & ita intelligit *gloss. in d. verb. primo*, ratio ex eo est quia inter descendentes ab institutore semper admittitur repræsentatio in infinitum, *Molin. de primogen. lib. 3. cap. 6. ex n. 48.*

n. 48. & cap. 7. n. 5. post alios Covas dict. cap. 38. ex n. 5. & 10. L. 40. Taur. nostra Ord. lib. 4. tit. 100.

61 At vero quando (& iste est quartus casus) maioratus, seu fideicommissum instituitur à transversali, & contenditur inter filium fratris senioris, & fratrem juniorem transversales ultimi possessoris, & primi institutoris, qui transversales omnino dicuntur, tunc non datur repræsentatio, ut latissime per Covas d. n. 11. vers. tertio, sentit Molina d. n. 8. vers. nec obstat si dicamus, & ita etiam distinguit, & tenet nostra Ord. d. l. 4. tit. 100. ratio autem quare inter istos omnino transversales non detur repræsentatio ex eo est quia non sunt descendentes ab institutore, nec in eis adest conjectura d. L. cum avus, nec sunt descendentes ab ultimo possessore, nec in eis adest dispositio d. §. cum filius, & nec etiam eis accommodatur dispositio d. auth. post fratres, auth. cessante Cod. leg. hered. & d. §. si igitur, vers. si autem, quia ista jura admittunt repræsentationem inter fratrem, & consubrinum illius de cujus successione agitur, at isti prætensores non sunt frater, & consubrinus primi institutoris de cujus successione agitur, nec sufficit quamvis sint frater, & consubrinus ultimi possessoris, quia de illius successione non agitur in maioratibus in quibus succeditur primo institutori.

62 Et hinc patet quod d. L. 40. Taur. est contra jus, quatenus juxta magis communem inter istos omnino transversales admittit repræsentationem nisi eam salves ex consuetudine regni, cum Molin. d. cap. 7. n. 9. vers. nec obstat, vel quia filius cum patre eadem persona censetur, cum Morquech. d. cap. 6. n. 53. & 52. vel denique nisi eam salves satis juridice dicendo quod procedit interpretando, & conjecturando testatoris voluntatem conformem dispositioni juris

communis admittentis repræsentationem abintestato inter fratrem, & consubrinum defuncti, & non imeritò quia si creditur testatorem in suo maioratu, & fideicommissò velle se conformare cum successione abintestato, & ideò admittitur repræsentatio inter filium, & nepotem ultimi possessoris, & transversales ab institutore idque ex dispositione §. cum filius, necessario etiam admittenda est repræsentatio inter istos omnino transversales fratrem, & consubrinum ultimi possessoris, idque per d. auth. cessante cum similibus, ne alias eadem institutio, eadem successio, & eadem voluntas diverso jure censeatur contra regulam L. eum qui ades ff. usucap. nam testator ita voluit se conformare cum successione abintestato quoad ad istos omnino transversales, quam quoad illos transversales à primo institutore tantum.

63 Patet etiam quod nostra Ordin. d. lib. 4. tit. 100. non admittit repræsentationem in istis omnino transversalibus siquidem in eis jubet servari id quod dispositum est de jure communi quod inter eos circa successionem maioratus non admittit repræsentationem, ut diximus in quarto casu. Nisi dicas & satis civiliter cum hac ultima salva quam præstitimus ad illam L. 40. Taur. quod etiam inter eos de jure communi datur repræsentatio in successione maioratus.

64 Patet denique verus intellectus d. gloss. verb. primo (quicquid aliter erronee tamen eam salvet Covas d. cap. 38. vers. 9. seclusis n. 5.) quæ glossa solum dicit quod quandoque qui sunt in gradu impari æqualiter admittuntur ut filii fratrum cum fratribus, non tamen ideò voluit dicere quod in fideicommissis inter omnino transversales datur repræsentatio, incideret namque in quavis de duabus difficultatibus. Prima quia si gloss. dat repræsentationem circa fidei-

deicommissa inter istos omnino transversales obstat fortiter magis communis Doctorum opinio de qua supra in quarto casu, nisi teneas cum illa ultima salva quod inter eos datur repræsentatio. Secunda difficultas est quod si glossa sentit de transversalibus ultimi possessoris descendentes ab institutore (ut erronee salvat *Covas d. n. 5.*) errat in ratione non enim procedit *ex auct. cessante*, quam glossa ibi allegat, sed ex alia diversa processit ratione quam diximus *in d. 3. casu.*

65 Atque ita enucleata sunt omnia quæ Doctores dicunt in questione ista repræsentationis, & satis pro comperto est quod in eis nihil oppugnat repræsentationem dari in præsentem nostro casu, in quo prætendunt filius, & nepos descendentes ab ultimo possessore, & transversales ab institutore, quæ est species nostri secundi casus, in quo datur repræsentatio ut ostendimus hic, & latius supra *in part. 1. articul. 3.* Et solum tunc urgeret illud argumentum quando prætensores illi forent omnino transversales ab institutore, & ab ultimo possessore, utpote ejus confubrinus filius fratris senioris, & frater junior; non vero urget quando sunt filius, & nepos ultimi possessoris, & ab eo descendentes.

66 Quia inter istos semper & ubique datur repræsentatio quamvis successio veniat à transversali institutore ut videre est apud Doctores ubi proxime relati, & supra *part. 1. artic. 3.* qui omnes in successione Regni, Ducatus, Marchionatus, Comitatus, & similium quæ regulariter non proveniunt ab ascendente admittunt repræsentationem inter filium, & nepotem ultimi possessoris. Et secundo etiam de jure in emphyteusi, aniversalibus, patronatibus, quæ non proveniunt ab ascendente semper datur repræsentatio inter filium, & nepotem ultimi possessoris, *ut per Co-*

vas d. cap. 38. n. 12. vers. sic & in emphyteusi, Molin. de primogen. lib. 3. cap. 7. n. 19. Et tertio in feudis quæ aperte veniunt à transversali, & omnino extraneo semper datur repræsentatio inter filium, & nepotem ultimi possessoris sive jure hæreditario, sive jure sanguinis deferantur, *cap. 1. §. ex his vero de succ. feud. Molin. dict. cap. 6. n. 47. Covas d. n. 12. vers. quid vero Gam. decis. 147. n. 19. & ibi additio Morquech. de divis. bon. lib. 1. cap. 7. n. 20. D. Pichard. instit. hæred. quæ ab intest. q. æst. de success. patr. & nep. n. 27.* Et denique in maioratibus de bonis regni coronæ hujus regni, & de bonis Henriqueños de corona Castellæ, quæ sunt donata à regibus nec veniunt ab ascendente, sed à transversali, & omnino extraneo, & tamen in eorum successione latissime disputatur de repræsentatione inter filium, & nepotem ultimi possessoris, & pro repræsentatione receptissima est opinio, *ut per Gom. in L. 40. Taur. n. 19. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 7. n. 12. & 15. Morquech. ubi supra lib. 1. cap. 6. n. 50. & cap. 7. n. 20. Gam. decis. 167. & decis. 307. & utrobique additio, adeò ut necessarium foret quod nostra Ordin. lib. 2. tit. 35. in nova recop. at in antiquis tit. 17. §. 1. disponderet per illa verba, ibi, *ao filho varão maior que delle ficar*, per quæ Princeps creditur velle excludere repræsentationem, unde patet quod alias si non forent illa verba in istis bonis daretur repræsentatio inter filium, & nepotem ultimi possessoris.*

67 Ecce tot successiones de maioratibus, & bonis individuis quæ non proveniunt ab ascendente, & tamen in eorum successione datur repræsentatio inter filium, & nepotem ultimi possessoris, & transversales ab institutore, & ita satis probatur aperte quod inter nostros prætensores in successione istius maioratus datur re-

præsentatio, quamvis non descendant à testatore, quodque non urget prædictum ex adverso factum argumentum quod inter nostros transversales non detur repræsentatio quia maioratus fuit institutus à transversali.

RESPONSIO VII.

68 **A**Rguunt ex adverso quod nostra *Ord. lib. 4. tit. 100.* non decidit istum casum, nec admittit repræsentationem inter filium, & nepotem ultimi possessoris descendentes, in maioratu instituto à transversali. Sed hoc erronee arguitur, nam ordinatio indistincte admittit repræsentationem inter filium, & nepotem ultimi possessoris, nulla facta consideratione de ascendentia institutoris, adeò quod in alternativa illa, ibi, *de seu pai, ou do possuidor do morgado*, aperte disponit quod detur repræsentatio ubi nepos fuerit ex filio ultimi possessoris, quamvis alias non fuerit filius à patre testatore descendens: & ideò ordinatio filium, & nepotem ab ultimo possessore simpliciter nominat descendentes, & inter eos admittit repræsentationem indistincte, sive descendant à testatore sive non, & indistincte nominat transversales eos, qui non descendunt ab ultimo possessore quamvis alias descendant à testatore, & quamvis inter istos transversales descendentes à testatore det repræsentationem, atamen semper eos denominat transversales, & uti inter transversales admittit repræsentationem si habeant illam qualitatem qua descendunt à testatore.

69 Et non immerito quia sicut ex veriori, & receptiori opinione in successione maioratus proximitas attenditur respectu ultimi possessoris, ita etiam respectu ejusdem ultimi possessoris consideratur, & designa-

tur descendencia, & denominantur descendentes filius, & nepos ultimi possessoris quamvis alias non descendant ab institutore, ut per *Covas practic. cap. 38. n. 6. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 7. n. 7. Avend. in d. L. 40. gloss. 14. n. 19.* & ita aperte probat nostra supradicta *Ordinatio*. Et cum A. & R. sint filius, & nepos domini Francisci ultimi possessoris proprie dicuntur descendentes, & recte inter eos datur repræsentatio juxta nostram dictam *Ordinationem*, & ita pro nostro Actore fertur sententia in prima instantia.

SENTENÇA, A.

VIstos estes autos, libello do A. que os RR. fol. 76. contrariação, mais artigos recebidos, papeis juntos, e prova a tudo dada; prova-se D. Frederique de Portugal, estando por Vice-Rei no principado de Catalunya, fazer seu solenne testamento, que está inserto a fol. 617. em o qual instituiu por seu universal herdeiro de todos seus bens, depois de seus legados cumpridos, a D. Fernando de Noronha seu irmão, e depois delle a seu sobrinho D. Francisco de Noronha, filho do dito seu irmão, e a seus descendentes de maior em maior, guardada entre elles a ordem de primogenitura. Mostra-se succeder nos taes bens o dito D. Fernando de Noronha, e depois delle o dito D. Francisco de Noronha, chamado em segundo lugar; o qual se prova ter trez filhos: convem a saber; D. Jorge filho mais velho, que faleceu na jornada de Africa em vida de seu pai, sem descendentes; D. Fernando Henriques filho segundo, que ficou vivo depois de falecido o dito seu irmão; sendo ainda vivo o dito seu pai o R. D. Francisco de Faro filho terceiro. Prova-se estar cazado o dito Dom Fernando Henriques com D. Joanna de Guzman, e do tal matrimonio nascer

cer o A. D. Luiz de Faro seu filho legitimo: prova-se falecer o dito Dom Fernando Henriques, sendo ainda vivo o dito D. Francisco de Noronha seu pai, por cujo falecimento ficou o A. seu neto, e o R. D. Francisco de Faro seu filho, que se prova meter-se de posse deste morgado por falecimento do dito seu pai, em a qual esta de presente. Mostra-se pelas palavras referidas da instituiçao ter o A. D. Luiz de Faro fundada sua tençao na propria vocaçao do instituidor, chamando em segundo lugar a D. Francisco de Noronha seu avo, e a seus descendentes de maior em maior, guardada a ordem de primogenitura, que saõ palavras que por vezes repetio, e por D. Fernando Henriques seu pai ficar sendo filho maior, e primogenito do dito D. Francisco de Noronha em defeito de seu irmao D. Forge falecido sem descendentes em vida do dito seu pai, e do dito D. Fernando Henriques, ficou elle A. chamado, e incluído na linha do primogenito seu pai, excluído o R. seu tio D. Francisco de Faro; attento que o instituidor não se contentou só, com dizer, que succedessẽ os descendentes do dito D. Francisco de Noronha de maior em maior; mas accrescentou, que se guardasse a ordem de primogenitura, no que foi visto querer que o primogenito, e sua linha, e descendencia preferissem na successao deste morgado, maiormente sendo o instituidor letrado, e estando feito natural de Castella pela criaçao de tantos annos, Bispos, e dignidades que teve naquelle Reino, e havendo leis nelle que decidem neste caso em favor do A. admittindo representaçao, com as quaes foi visto querer-se conformar, o que ainda mais se verifica com no Principado de Catalunha, aonde faleceo, não haver lei, estatuto, nem cos-

tume, que disponha na materia da representaçao em morgados, como affirmam as testemunhas de Catalunha em huma, e outra inquiriçao: e assi não se póde entender que o instituidor se quizesse conformar na instituiçao, e successao deste morgado com as leis de Catalunha, que não havia, nem com as deste Reino, por no tempo da instituiçao as não haver nelle, que decidissem este caso; e ainda que conforme a ellas se houvesse de julgar, por razao do instituidor ser natural deste Reino, e nelle estarem os bens, e successores deste morgado, sem embargo do instituidor delle ser transversal, se havia de admittir representaçao em favor do A. attento os contendores A. e R. serem descendentes do ultimo possuidor deste morgado D. Francisco de Noronha seu avo, e pai nos termos da Ordenaçao, segundo a qual por ser declaratoria do direito commum, se ha de julgar, ainda que a instituiçao seja mais antigua, e feita primeiro que a Ordenaçao; e esta commum opiniao, que a Ordenaçao approva, se corrobora ainda mais neste caso com as palavras da instituiçao, aonde este morgado, e fideicomisso foi universal de todos os bens, e herança do instituidor, chamando, e instituindo em segundo lugar a D. Francisco de Noronha seu sobrinho, e a seus descendentes de maior em maior, guardada a ordem de primogenitura; o que tudo visto, e o mais dos autos, e disposiçao de direito, de claro o dito morgado, e bens a elle vinculados pertencerem ao A. D. Luiz de Faro, e elle ser o verdadeiro successor delles, e condeno aos RR. lhos larguem com os frutos da lide contestada, até real entrega, e custas destes autos. Lisboa trinta de Novembro de 1615.

Sebastião de Carvalho.

RESPONSUM III.

PRO AMITA, CONTRA NEPOTEM EX FILIA
seniori, super successionem maioratus.

SUMMARI A.

- 1 **R**epresentatio utrum censeatur exclusa quando vocatur filius senior per verbum relinquat.
- 2 Provisio hominis in iis quæ pendent ab ejus voluntate facit cessare provisionem legis.
- 2 Relinquo, præsupponit post mortem relinquendum.
- 2 Representatio censeatur exclusa ubi testator jubet quod post mortem filio seniori relinquatur maioratus.
- 3 Representatio censeatur exclusa in bonis regie coronæ quia vocatur filius senior qui superstes fuerit.
- 4 Sententia in uno maioratu lata contra representationem in ambiguo casu habet vim dispositionis in illo maioratu ad alios similes casus, in quibus contenditur de representatione.

Ferdinandus Valascus Porrinhus condidit testamentum ubi in hæc verba. *Mando que se a dita minha sobrinha falecer primeiro que o dito Fernão Vaz seu marido, que fique os ditos quinboens de herdades atrás a hum seu filho mais velho; e assi todos os outros que depois delles vierem deixaraõ tudo ao filho mais velho. Hoc est jubeo quod si dicta mea consubrina decefferit prius quam dictus Ferdinandus Vaz ejus maritus vadant dicta bona cuidam ejus filio seniori, qui cum decefferit relinquat alteri ejus filio, & ita omnes alii qui postea successerint relinquunt omnia filio seniori.*

1 Contendunt de successione bonorum nepos filius cujusdam filie senioris ab ultimo possessore, & quædam filia junior ab eodem ultimo possessore. Consultus respondi pro filia juniori quod in præsentem non datur representatio ex sequentibus.

2 Primo quia quamvis nostra *Ord. lib. 4. tit. 100.* in dubio admittit representationem, attamen §. 3. disponit hoc procedere quando testator aliter non dixit verbis, aut actu non disposuit ita ut excludat representationem, quia provisio hominis in iis quæ pendent ab ejus voluntate facit cessare provisionem legis, & in præsentem suo testamento testator usus est illis relatis verbis, quibus de mente testatoris in jure excluditur representatio, ibi, *fi que, deixe, deixaraõ*; quæ verba latine *relinquat, & relinquatur*, sunt ultimæ voluntatis, & testamentariæ dispositionis verba, quæ necessario supponunt post mortem relinquendum, *L. 1. ff. de tab. exhibend. L. 1. L. jubemus Cod. de sacrosanct. eccles. cum aliis*, ita ut mens, & voluntas testatoris sit quod gravatus post mortem filio seniori restituat, & datur vocatio filii senioris cum relatione ad tempus mortis quodque voluit representationem excludere *ex doctrina Bald. in L. si viva matre, n. 3. Cod. bon. mat.* ubi ita resolvit in Ducatu Lençastri, & dicit quod nemo sanæ mentis dubitari possit, & *Alex. lib. 4. cons. 4. Berojus cons. 71. n. 23. & 34. Surdus cons. 403. n. 39. Menoch. cons. 442. lib. 5. Grass. §. si-*

§. fideicommissum quæst. 11. num. 10. Mant. de conject. ult. volunt. lib. 8. tit. 9. n. 5. Gabr. libr. 4. com. tit. de fideicomm. conclus. 3. n. 8. Hispani in sua L. 40. Taur. ubi post multos Avend. n. 11. & 37. gloss. 8. Menoch. lib. 4. præsumpt. 95. n. 22. Gutierr. practic. quæst. 67. n. 4. lib. 3. Pater Molin. de maiorat. tract. 2. disput. 630. in princip. vers. his nihil impediens refert etiam multos Molin. de primog. lib. 3. cap. 8. n. 19. vers. quod autem.

3 Quod facilius procedit de jure hujus regni ubi circa successionem bonorum regie coronæ stante nostra antiqua Ord. lib. 2. tit. 17. §. 1. receptissimum erat quod repræsentatio censeretur exclusa quando ultimi possessoris vocatur filius senior qui superstes fuerit, ut per Acost. bon. reg. coron. pag. 13. vers. denique, Valasc. de jur. emphyt. quæst. 50. n. 16. Gam. decis. 307. n. 18. col. 2. & decis. 174. n. 2. quod postea expressius dixit Ord. nostra novæ recopil. lib. 2. tit. 35. §. 1.

4 Et ultra hæc in præsentī nostro casu occurrit efficax ratio quia supracitati Doctores per hæc verba

excludunt repræsentationem in bonis coronæ, quæ donantur à rege per donationem, & contractum inter vivos, in quo de jure datur transmissio de filio seniori, & primogenito prædefuncto in nepotem ejus filium, ergo à fortiori excludetur in isto nostro maioratu condito in institutione testamentaria in qua regulariter non datur transmissio, quod solidum, & juridicum fundamentum tetigit Insign. Valasc. dict. quæst. 50. n. 44. in medio.

5 Et denique accedit pro filia secundogenita contra nepotem quod in anno millesimo quingentesimo vigesimo primo mota fuit quæstio ista de repræsentatione circa successionem istius maioratus, & prolata fuit sententia pro filio secundogenito contra nepotem, & contra repræsentationem, & ita contra repræsentationem pro amita habemus rei judicatæ authoritatem, quæ in nostro casu vim dispositionis obtinet L. nam Imper. ff. legibus, & ita fertur sententia pro amita filia juniori contra nepotem ex filia seniori.

RESPONSUM IV.

PRO GASPARI DE SOUSA LOBO, CIRCA successionem maioratus per lineas, & circa prælationem ejus qui est in meliori linea.

SUMMARI A.

1 Successio maioratus utrum & quando deferatur per lineas.

4 Linea quandiu durat non datur ingressus aliis lineis.

4 Proximior dicitur qui est in meliori linea.

5 Linea in successione semper admit-

titur quando datur testatoris voluntas.

5 Linea primo vocata magis dilecta est.

5 Successio maioratus defertur per lineas quando institutor in primis successoribus fecit vocationes per lineas.

7 Successionis ordo datus in primis

P

voca-

vocatis censetur repetitus in cæteris postea successoribus.

10 *Transmissio datur in maioratibus institutis per actus inter vivos.*

11 *De una linea ad aliam non fit transitus nisi priori extincta.*

13 *Possessor maioratus facit suam lineam, & primogenitus facit etiam suam lineam, & quid cæteri secundi filii possessoris utrum faciant lineas.*

Alfonsus Domingues de concilio Domini Ferdinandi Portugaliæ regis; & uxor ejus Maria Domingues Dona per instrumentum publicum anno Domini 1416. fecerunt maioratum suorum bonorum, & primos vocarunt successores Joannem Domingues Carvalho, & ejus quatuor filios masculos, eorumque descendentes successive, & in eorum defectu vocarunt eorum filias, neptes, bisneptes & earum descendentes successive.

1 Accidit quod Joannes Domingues, & ejus quatuor filii decesserunt nullo relicto descendente, & successit Margarida Anes dicti Joannis filia senior, & perpetuata fuit successio in ea, cui successit filia Violante Nunes quæ in vita sua permisit quod maioratum possideret Garcia Lobo ejus senior filius, à quo venit successio ad ejus filium Ferdinandum Lobo, qui habuit filios, scilicet, primogenitum Garciam Lobo vulgo denominatum o Moço, Violante Loba filiam seniore[m] secundogenitam; & sunt qui dicunt in causa quod etiam habuit filiam tertio[n]genitam Catelinam Lobo.

2 Mortuo Ferdinando Lobo ei successit ille filius primogenitus Garcia Lobo, cui successit filius Ferdinandus Lobo, denominatus Africanus quia in oppugnatione civitatis Africæ occubuit nullis relictis filiis, cui successit ejus soror domina Leo-

nor de Mello, cui successit ejus filius Ludovicus Martinus de Sousa Chichorro ultimus maioratus possessor, qui decessit nullis relictis filiis.

3 Contendunt de successione, scilicet, Actor Ludovicus Lopes Lobo, qui dicit se esse trinipotem à Gomes Martino Lobo, quem dicit filium illius Violantis Nunes antiquæ maioratus possessoris. Et contendit secundo Antonius Lobo qui se pro nepotem dicit à dicto Gomes Martino Lobo; & ita uterque (ut illi autumant) descendunt ab eadem radice nempe ab illa Violante Nunes. Tertio contendit Ilisabet Loba, quæ se neptem dicit dictæ Catelinæ Lobæ, quam dicunt fuisse Ferdinandi Lobo filiam. Quarto contendit Ilisabet de Campos Loba quam dicunt pro nepotem dictæ Catelinæ Lobæ: & denique contendit ut Reus Gaspar de Sousa Lobo, qui est filius Joannis do Quintal Lobo, & nepos dictæ Violantis Lobæ senioris filia dicti Ferdinandi Lobo pro cuius Rei causa, & ego consultus respondi.

4 Quod pro ejus jure facit primo quia secundum ordinem succedendi in primogeniis filii illi Ferdinandi Lobo fecerunt suas lineas, & prima linea Garcie primogeniti includit se, & suos descendentes, & continuata, & extincta est usque in persona Ludovici ultimi possessoris, quo extincto recurritur ad lineam Violantis Lobæ secundogenitæ, & senioris de fæminis quæ includit se, & suos descendentes, & quandiu in ea durat ejus nepos Gaspar de Sousa Lobo recte succedit, nec datur ingressus aliis lineis, nec earum descendentes, *text. in cap. 1. de natur. & succ. feud. & cap. 1. de success. frat. in feud. cap. licet de voto, & ibi Abb. n. 6. Cardin. n. 5. in fin. Palat. repet. rubr. cap. 69. n. 21. & ista fuit celebris doctrina Baldi in L. cum antiquioribus, n. 6. vers. quinto sic, & n. 11. Cod. de jure deliberandi, quam refert,*
& se-

& sequitur Paul. Castr. *conf.* 164. n. 4. & n. 5. *vers. si ergo decedat*, lib. 2. & in *L. maximum vitium*, n. 3. *Cod. liber. præter. Paris. conf.* 72. n. 102. vol. 4. *Roland. conf.* 39. n. 48. & 49. vol. 4. *Berojus conf.* 71. n. 15. vol. 1. *Tiraq. de primogen. quæst.* 40. n. 156. *Molin de primogenit. lib.* 3. *cap.* 6. n. 30. & 31. *Avend. in L. 40. Taur. gloss.* 14. n. 19. & 21. & *gloss.* 17. n. 26. *Covas præct. cap.* 38. n. 6. *Gutierr. lib.* 2. *canon. quæst. cap.* 14. n. 51. 52. & 54. & *præct. lib.* 3. *quæst.* 66. n. 19. & 20. qui etiam inter collaterales idem resolvit: nam iste, qui est in meliori linea dicitur proximior, *per text. in dict. cap.* 1. *de natur. succ. in feud. Molin. d. lib.* 3. *cap.* 4. n. 13. & *cap.* 8. n. 17. & *Gutierr. n.* 56.

5 Qui ordo succedendi per lineas necessario, & indubitanter procedit quando adest voluntas, & dispositio testatoris admittentis lineas, *D. Gama decis.* 355. *incipit in causa domine Philippæ n.* 5. ubi tenet quod successio maioratus defertur per lineas quando institutor in primis successoribus fecit vocationes per lineas, quodque maioratus non venit ad filium secundogenitum, nec ad ejus lineam nisi extincta linea primogeniti, nec venit ad tertio geniti lineam quandiu superest aliquis descendens de secundogeniti linea, & *Flores in addit.* 93. *conclus.* 6. 5. & 4.

6 Et in præsentī institutione datur voluntas, & dispositio testatoris admittentis lineas ex eo quia primo loco institutores vocarunt fratrem Joannem Domingues Carvalho, & post ejus mortem vocarunt Gondicolum Anes ejus filium primogenitum, istiusque filium masculum, nepotem, & pronepotem masculum, & ejus descendentes per lineam rectam; & iterum repetendo dicunt quod si tempore mortis dicti Gondicali, non superest filius, nepos, nec descendens masculus legitimus, aut postea de-

cesserit per mortem non relicto filio, nec filiis masculis, aut descendantibus legitimis tunc revertatur majoratus ad Gomes Anes ejus fratrem filium secundogenitum dicti Joannis Domingues.

Et in isto Gomes Anes fecit secundam vocationem per eademmet verba quod post eum succedat ejus filius nepos maior, masculus legitimus, & ejus descendentes per lineam rectam, & quod si tempore ejus mortis non superest filius legitimus, nec nepos, nec pronepos, nec alius descendens masculus veniat maioratus ad Rodericum ejus fratrem.

Et in isto Roderico fecit tertiam vocationem per eademmet verba quod post eum succedat ejus filius, nepos, pronepos, masculus legitimus, & alius ejus descendens in posterum prout dictum est in dictis Gondicalo Anes, & Gomesio Anes, & quod si tempore mortis hujus Roderici non superest filius, nepos, nec alius descendens legitimus per lineam rectam, aut postea decesserint veniat maioratus ad Martinum ejus fratrem.

Et in isto Martino fecit quartam vocationem per eademmet verba, ut supradictum est, & in totali defectu suorum descendantium tunc vocarunt fæminas, scilicet, filiam, neptem, pronepotem, & aliam ordine descendentem dicti Joannis Domingues seniore.

Et in ista filia seu descendenti seniori dicti Joannis fecerunt quintam vocationem per eademmet verba quod post eam veniat ejus filius, nepos pronepos, & alius in posterum descendens masculus, quodque si filius nepos, aut pronepos, aut alius descendens masculus non superest, veniat filia, neptis, proneptis, & descendens maior.

Et in ista iterum sexto dixerunt quod in defectu filiorum, nepotum, pronepotum, & aliorum descendentium

tium masculorum, & legitimorum, & filiarum, neptum, proneptum, & aliarum descendentiū legitimarum, & laicarum dictæ filia senioris dicti Joannis Domingues revertatur maioratus ad aliam filiam seniore[m] dicti Joannis, quæ supervixerit, & lucrabitur per spatium ejus totius vitæ, & in tempore mortis suæ vadat ad filios, nepotes, pronepotes, & ad alios descendentes dictæ filia ordine supra dicto.

7 Ecce septem factæ sunt vocationes, & in unoquoque filio Joannis Domingues, & in cujusque descendentiis in infinitum eo modo, ut institutores nolent quod maioratus veniat ad secundogenitum nisi prius extincta tota descendentiā primogeniti, quodque non veniat ad filium tertio-genitum nisi prius extincta tota linea, & descendentiā secundogeniti, & sic de cæteris filiis. Et istemet ordo censetur repetitus in cæteris maioratus successoribus, *L. si servus plurium §. fin. L. talis scriptura §. fin. ff. leg. 1. & §. si ex disparibus inst. de vulgarib. L. 1. Cod. impub. & aliis ubi Bart. & Doctores idem Bart. in L. fin. n. 2. ff. ad Treb. Bald. in L. cum acutissimi Cod. de fideicom. & Insign. Valasc. conf. 171. n. 2. & 6. & est ad id celebre illud dictum D. Gamæ d. n. 5.*

8 Unde patet quod in filiis Ferdinandi Lobo repetere debemus eundemet per lineas succedendi ordinem, quem institutores dixerunt in filiis Joannis Domingues, & ita certa est justitia pro Reo Gaspari de Sousa Lobo, quia Garcia à patre Ferdinando primogeniti linea, & descendentiā extincta fuit in ejus nepote Ludovico Martino de Sousa Chichorro ultimo possessore, & necessario recurritur ad Violantem Lobam secundogenitam, & seniore[m] dicti Ferdinandi filiam, & ad ejus lineam, & venit maioratus ad Reum Gasparem de Sousa Lobo, ejus nepotem, nec

datur ingressus aliis lineis tertiis nisi ista secunda extincta.

9 Deinde quia institutores in omnibus supra relatis vocationibus, & particulariter quando vocavit filiam seniore[m] dicti Joannis Domingues vocarunt etiam filium, nepotem & de cætero ejus descendentes, nec vocant filiam juniorem, & ejus descendentes nisi postquam extinguunt omnem descendentiā senioris filia eo usque non superesset ullus descendens ab ea, & juxta supracitatam doctrinam de qua *D. Gam. d. n. 5.* eadem vocationis repetita forma uti debemus in præfenti, & donec superest filius, nepos, seu aliquis descendens Violanti Lobæ senioris filia Ferdinandi Lobo non recurritur ad filiam juniorem nec datur ingressus lineæ, nec descendentiis filia junioris. Unde cum Reus Gaspar de Sousa Lobo sit nepos dictæ Violantis dicitur expresse vocatus in nomine nepotis signi indubitabilis quod nihil à nomine distat, *L. quoties §. si quis nomen ff. hered. inst. L. certum ff. reb. dub. L. 3. ff. de liber. & posthum. vel etiam in verbo descendentiis quæ etiam dicitur vocatio expressa, L. Titius 25. ff. liber. & posthum. Avend. in L. 40. Taur. gloss. 17. n. 25. Costa maiorat. bon. patr. n. 20. Insign. Valasc. conf. 171. n. 10. tom. 2. D. Gam. decis. 160. num. 2.*

10 Ultimo quia iste maioratus fuit institutus per actum inter vivos, ibi, *fazemos doação entre vivos a João Domingues de todo com todo direito da propriedade senhorio, e posse;* hoc est facimus donationem inter vivos Joanni Domingues omnium bonorum cum toto jure, proprietate, & dominio, & possessione; & ibi, *que nós em nossa vida hajamos a administração, e usufrutos das ditas herdades, e bens dellas;* hoc est quod nos in vita nostra habeamus administrationem, & usumfructum istorum bono-

honorum, quæ verba operantur civilem traditionem, & translationem domini, *L. quisquis Cod. donat.* Et de jure est quod in maioratibus per actus inter vivos institutis datur transmissio, & acquiritur primis vocatis jus formale quod transmittunt in successores suos eo ordine quo vocantur, & unusquisque de filiis possessoris ubi nascitur illico sibi, & suis descendentes acquirit, & transmittit jus formale succedendi, *ita Oldrad. cons. 224. n. 28. Dec. cons. 498. n. 19. post multos Avend. d. L. 40. Taur. gloss. 18. n. 22. & gloss. 17. n. 24. Insign. Valasc. de jur. empl. quæst. 50. n. 44. & cons. 139. n. 13. & cons. 171. n. 9. & 10. Add. Flores ad Gam. addit. 93. n. 6.*

11 Et ad exclusionem Ludovici Lopes Lobo, & Antonii Lobo de Mello sufficit respondere quod quamvis descendant à Gomes Martino Lobo filio tertio genito Violantis Nunes antiquæ maioratus possessoris; attamen postquam maioratus ingressus est lineam Garciae Lobo primogeniti dictæ Violantis Nunes necessario decurrere debet ejus lineam usque ad ultimum descendentes, nec fit transitus ad aliam lineam nisi ista Garciae linea extincta, *cap. 1. de natur. succ. in feud. post alios Gam. decis. 355. n. 6. & decis. 93. n. 1. & ibi additio conclus. 7. ad fin. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 4. n. 14.* quod maxime suadet cum dispositione, & voluntate disponentium qui successionem ita ordinarunt ut ad aliam lineam non veniat priusquam prior linea extinguatur prout supra ostendimus.

12 Et eademmet responsione excluditur Ilisabet Loba, & Ilisabet de Campos, & frater Nicolaus da Mota, quo mediante prætendunt successionem maioratus, nam ut est in confesso omnes descendunt à Catelina Loba, quæ quando, sine præjudicio veritatis, sit filia Ferdinandi Lobo, erit filia tertio genita ad cujus

lineæ tertiæ descendentes non venit maioratus donec superest Gaspar de Sousa Lobo pronepos descendens dictæ Violantis Lobæ senioris filia secundogenita.

13 Qua oppressi responsione arguunt quod quamvis Ferdinandus Lobo maioratus possessor constituat suam possessoris lineam, qua se suosque descendentes includit, nec ad aliam lineam datur transitus nisi sua priori linea extincta juxta *doct. Paul. Castr. cons. 164. n. 5. vol. 2. communiter recepta ut per Molin. lib. 3. cap. 6. n. 31. Covas practic. cap. 38. n. 6. & 12. Pellaes de maiorat. 2. part. quæst. 7. n. 14. Gutierr. lib. 3. practic. quæst. 66. n. 16. Mench. creat. §. 27. n. 10. Avend. L. 40. Taur. gloss. 17. n. 26. Menoch. cons. 295. n. 19. lib. 3.* Et quamvis ejus Ferdinandi etiam primogenitus filius faciat suam primogenituræ lineam, qua se suosque descendentes includit, & alios ab eo non descendentes excludit, *ut per Molin. Covas & proxime citatos Tiraq. de primogen. quæst. 21. n. 7. & quæst. 43. n. 14. & 20. & quæst. 20. n. 66.* Attamen Violante Loba Ferdinandi filia secundogenita nec alii filii tertii à primogenito non fecerunt lineas *ut per Avend. L. 40. Taur. gloss. 7. à principio Molina in allegat. pro Catholico Rege Philippo in successione hujus Lusitaniæ Regni, cujus verba refert, & sequitur Cevalh. 3. tom. quæst. 762. n. 191. & à n. 182.*

Quod argumentum non urget respondetur enim quod de jure verius & receptius est quod filii omnes possessoris Ferdinandi tam primogenitus, quam alii secundi filii fecerunt suas lineas juxta *doctrinam Baldi in L. cum antiquioribus, n. 11. Cod. de jur. deliber. relatam, & amplexam à Paul. Castr. ubi proxime, & ab aliis citatis proxime, & supra n. 4.* Deinde respondetur quod hoc dubium non urget in lineis expressis à testatore, &

Q

repe-

repetitis in cæteris successoribus prout *supra* n. 7. Et tertio responderetur quod Violante Loba jure transmissivo de quo *supra* n. 10. fecit secundam lineam sibi & suis, & quando superest nepos R. Gaspar de Sousa Lobo non fit ingressus aliis tertiis lineis. Et ita pro Gaspari de Sousa Lobo in prima instantia fertur sententia cujus tenor est.

S E N T E N C A.

V Istos estes autos, libello dos AA. fol. 2. que os RR. contrariavaõ, artigos de opposiçaõ de Isabel Loba, a que naõ deo prova, e de Antonio Lobo de Mello, e de Isabel de Campos Loba, mais artigos recebidos, papeis juntos, e prova dada; mostra-se serem instituidores deste morgado Affonso Domingues, do Conselho DelRei D. Fernando, e Maria Domingues a Dona sua mulher, e nomearem na successãõ delle a Joaõ Domingues Carvalho, irmaõ della instituidora, e por sua morte a seus filhos, e filhas, e descendentes, preferindo sempre os machos ás femeas, e os mais velhos aos mais moços, como se vê da instituiçaõ; prova-se ficarem do dito Joaõ Domingues quatro filhos, e duas filhas: convem a saber, Gonsalo Annes, Gomes Annes, Rodrigo, e Martinho, Margarida Annes, e Ignez Carvalha. Prova-se que por falecimento do dito Joaõ Domingues, primeiro possuidor que foi deste morgado, succeder nelle em segundo lugar seu filho mais velho Gonsalo Annes, e por sua morte succedeo em terceiro lugar Gomes Annes seu irmaõ, em vida do qual falecêraõ seus irmaõs Rodrigo, e Martinho, e assi tornou por morte delle este morgado em quarto lugar a sua irman mais velha Margarida Annes, por morte da qual succedeo nelle em quinto lugar sua filha Violante Nunes, a qual foi cazada com Martim Lopes Lobo, e deste ma-

trimonio nascêraõ Garcia Lobo, primeiro deste nome, e Martim Lopes Lobo o moço, e Gomes Martins, do qual saõ descendentes o A. Luiz Lopes Lobo, e o oppoente Antonio Lobo de Mello; mostra-se succeder neste morgado em sexto lugar o dito Garcia Lobo, filho mais velho dos sobreditos, e do dito Garcia Lobo vir o morgado em setimo lugar a seu filho Fernaõ Lobo o primeiro deste nome, o qual outro si succedeo em outro morgado, que instituiu Martim Lopes o moço seu tio; que mandou que andasse annexo a este com as mesmas clausulas, e condiçoens; mostra-se que deste Fernaõ Lobo nascêraõ Garcia Lobo o segundo deste nome, e Violante Loba sua filha mais velha, de quem descende o R. Gaspar de Sousa Lobo seu neto, e Catharina Loba, de quem saõ descendentes Isabel Loba oppoente, e Isabel de Campos Loba outro sim oppoente, e Nicoláo da Mota já falecido; mostra-se succeder neste morgado em oitavo lugar o dito Garcia Lobo, o segundo deste nome filho do dito Fernaõ Lobo, e irmaõ das sobreditas Violante Loba, e Catharina Loba, e por sua morte delle succeder em nono lugar seu filho Fernaõ Lobo o segundo, que se chamou Africano, e por falecer sem filhos succedeo no dito morgado em decimo lugar no anno de 1552. sua irman D. Leonor de Mello, filha outro sim do dito Garcia Lobo o segundo, e por sua morte della succedeo seu filho Luiz Martins de Sousa, ultimo possuidor que foi delle, do qual naõ ficáraõ filhos, nem descendentes. Prova-se o R. Gaspar de Sousa Lobo ser primo segundo deste ultimo possuidor, e parente seu macho mais chegado, que agora ha, e ser bisneto de Fernaõ Lobo o primeiro, neto de sua filha mais velha Violante Loba, que foi cazada com Pero do Quintal, do qual matrimonio nasceo Joaõ do Quintal Lobo, seu pai delle R. Prova-se, como esla dito, entrar este morgado na linha de

Fer-

Fernão Lobo o primeiro, do qual nasceu Garcia Lobo o segundo, e Violante Loba filha mais velha, e Catharina Loba, que todos trez forão irmãos filhos dos sobreditos, e por succeder no morgado o dito Garcia Lobo, e se acabar a linha deste irmão em Luiz Martins de Sousa, ultimo possuidor que foi delle, havia de tornar a filha mais velha do dito Fernão Lobo, em cuja linha tinha entrado, de que descende, e cujo neto he o R. Gaspar de Sousa, e por esta cabeça fica excluida a linha da outra filha mais moça Catharina Loba, cujos netos são o defunto Nicoláo da Mota, e sua irman oppoente Isabel Loba, e sua sobrinha delles outro sim oppoente Isabel de Campos Loba, sem embargo de se provar ser o dito Nicoláo da Mota mais velho ao tempo que faleceo, que o R. e estar com elle em igual gráo, porque a instituição sempre chamou a linha dos irmãos, e irmans mais velhas, e conforme a isto se continuou a successão deste morgado, nem outro si a oppoente Isabel de Campos Loba se pode ajudar do beneficio da representação, visto não na admitirem as palavras, e clausulas da instituição, e ser este morgado instituido por transverjaes; mostra-se o A. Luiz Lopes Lobo de Mello, e oppoente Antonio Lobo de Mello serem descendentes de Gomes Martins Lobo, que foi filho de Martim Lopes, e de Violante Nunes, e do dito Gomes Martins nasceu Antonio Lobo o velho, e delle Gomes Lobo da Silva, e Luiz Lopes Lobo, do qual nasceo Antonio Lobo o moço, pai do A. que fica assim sendo quarto neto do dito Martim Lopes, e assi se prova ser filho o oppoente Antonio Lobo de Mello do dito Gomes Lobo da Silva, que foi filho do dito Antonio Lobo o velho, e assi fica sendo terceiro neto do dito Martim Lopes; mostra-se não entrar nunca este morgado na linha de Gomes Martins Lobo, de quem descendem os sobreditos Luiz Lopes Lo-

bo, e Antonio Lobo de Mello, antes succeder nelle, e entrar na linha de Garcia Lobo o primeiro, e delle ir a seu filho Fernão Lobo o segundo, que succedeo nelle, e Violante Loba avó do dito Gaspar de Sousa, e assi em quanto dura a descendencia do dito Fernão Lobo, em cuja linha entrou até se acabar, não pode fazer salto ao A. e ao oppoente Antonio Lobo de Mello, visto ficarem sendo transverjaes da outra linha, e mais remotos, em gráo do ultimo possuidor, sendo hum dos requisitos que o que ha de succeder seja parente mais chegado ao ultimo possuidor, e da linha dos instituidores, e assi conforme a direito, se entendem as clausulas das instituições, ainda que chamou os parentes mais chegados dos instituidores, e ser descendente o R. de femea o não encontra, visto como a instituição tambem chamou femeas, e entrou este morgado em linha de femeas, e dellas descendem o A. e R. e oppoentes; e havendo já dúvida sobre parte dos bens deste morgado, sendo A. da demanda Fernão Lobo o primeiro, descendente de Margarida Annes, filha mais velha do primeiro successor que foi nelle, com Fernão Carvalho, neto de Iñez Carvalho, irman mais moça da dita Margarida Annes, e bisneta por linha direita do primeiro successor João Domingues Carvalho, se deo sentença contra elle em favor do dito Fernão Lobo, sendo mais afastado em gráo da primeira instituidora, e assi ficou presedendo respeito de o morgado ter entrado na linha da filha mais velha, consta da sentença fol. 753. O que tudo visto, e o mais dos autos, e disposição de direito, em tal caso, e a qualidade da prova que hei por bastante, vistos os documentos, papeis, e testemunhas, e antiguidade do tempo, julgo pertencer o tal morgado ao R. Gaspar de Sousa Lobo, e os AA. oppoentes não terem nelle direito contra o R. e deferindo á reconvenção, condeno

deno aos AA. lbe larguem as propriedades que tem, e de que se empossáraõ deste morgado com as novidades da occupação até a real entrega, os quaes outro si pagaraõ huma ametade das

custas, e os oppoentes pagaraõ a outra metade. Lisboa a 31. de Outubro de 613.

Sebastião de Carvalho.

RESPONSUM V.

DE ACTIONE PERSECUTORIA DAMNI QUOD transit contra hæredes iudicis perperam iudicantis.

S U M M A R I A.

- I **J**udicis perperam iudicantis hæres utrum teneatur ad damna quando lis non fuit contestata cum iudice in vita sua.
- I **P**æna delicti quomodo, & quando extinguatur morte delinquentis.
- I **A**ctio pænalis qualis sit, & Actio civilis qualis sit.
- 2 **I**n hæredis persona non mutatur civilis obligationis conditio.
- 4 **F**iliusfam. ubi per dolum perperam iudicavit, & sententiam protulit in fraudem legis datur actio contra patrem de peculio, quia civilis actio est.
- 4 **A**ctio pænalis non datur contra patrem de peculio.
- 5 **F**uliani sententia in L. Fulianus 16. ff. jud. conciliatur cum cæteris Jurisconsultis.
- 6 **I**n intellectu L. fin. Cod. ne ex delict. defunct. L. si pro fure §. fin. ff. cond. furt. cap. fin. de sepultur. & cap. in literis de raptor.

Quidam gubernator, & dux civitatis nulliter, & injuste contra Franciscum protulit sententiam, ratione cuius multa damna, & in commoda dicto Francisco obvenerunt, & obiit iste gubernator nec contra eum lis contestata nec mota

fuit. Quæritur utrum condemnatus, & damnificatus Franciscus possit litem movere hæredibus prædicti gubernatoris, & petere damna, quæ ratione iniquæ sententiæ obvenerunt. Responsum dedi affirmative.

I **Q**uanvis enim de jure sit universalis regula quod pæna delicti morte delinquentis extinguatur, L. defuncto ff. public. jud. L. 1. ff. de privat. delict. attamen regula ista evidentius declaratur in §. bis autem verbis inst. de lege Aquilia, ubi expressissimis verbis proponitur actionem pænalem quæ non transit ad hæredes esse illam, in qua ultra damnum receptum quid postulatur, quia si petitio solum sit de damno recepto actio non pænalis sed civilis est, & rei persecutoria, quæ quidem transit ad hæredes, & ita etiam in L. hoc edicto §. 1. L. fin. §. fin. ff. public. & veestig. & in §. fin. inst. de oblig. quæ ex delict. & in §. non autem inst. de perpet. & temp. & in L. pupillum 112. ff. de reg. jur. & in similibus juribus in quibus regulare est quod actio pænalis, in qua petitur quid ultra damnum susceptum, non transit contra hæredes, transeat vero quando solummodo petitur damnum illatum, & non amplius ut in d. §. bis autem verbis, & distinguit etiam d. §. non autem, & sentit d. L. 1.

2 Differentiæ ratio colligitur ex supra citatis juribus, quia actio pænalis ubi amplius quam susceptum damnum postulatur, id quod amplius petitur proprie, & vere est pæna contra delictum, & contra delinquentem pro bono publico imposita in correctionem, & punitionem personæ delinquentis, quo defuncto talis actio pænalis, quæ respicit personam extinguitur cum persona; veruntamen actio, in qua solummodo damnum à parte susceptum prætenditur non dicitur actio pænalis, sed civilis rei persecutoria, & satisfactoria damni, quæ respicit bona quibus satisfaciat damnum datum, & sicut defunctus vivens obligabatur damnificato satisfacere tale damnum per bona sua, ita etiam hæres ejus tenetur quia in persona hæredis non mutatur civilis obligationis conditio, *L. 2. §. ex his ff. de verborum.*

3 Quod satis comprobatur evidenti demonstratione, qua negari non potest quod si quis in vita sua absque delicti commissione damnum, vel jacturam contra aliquem commiserat (etiamsi ex eo nec lucrum, nec augmentum in suis bonis habuisset) nihilominus tamen tenebitur ad restitutionem talis damni, & jacturæ, & posset damnificatus agere contra illum, & illo, etiam lite non contestata nec mota, mortuo talis actio satisfactoria damni dati transit ad hæredes qui ratione illius ad iudicium trahi possunt, & cum hoc notum & indubitabile sit in defuncto illo in quo non intervenit delictum, nec culpa, quomodo in æquali juris prudentia admitti poterit quod talis actio non transeat ad hæredes delinquentis, & quis asseverare audebit esse melioris conditionis delinquentem, & ejus hæredem, quam non delinquentem, & ejus hæredem, quod quisquis mediocriter doctus esse iudicabit contra jus, & civilem rationem.

4 Et idem etiam in specie nostri casus comprobatur in *L. 4. §. in eum jur. Et §. fin. ff. damn. infect.* ubi *Jurisconsultus Ulpianus* determinat hanc actionem damni infecti solummodo tractare de damno, & utilitate partis, & non de pæna, quodque uti talis transit ad hæredes iudicis perperam judicantis: & in *L. si filiusfam. ff. de judiciis*, ubi *Jurisconsultus Caius* decidit quod quando filiusfamilias iudex per fraudem, & dolum sententiam protulit in fraudem legis datur actio contra patrem in ea quantitate, quam habet de peculio, quod ideo procedit quia actio ista civilis est, & non pænalis, nam pænalis actio non datur contra patrem de peculio, *L. ex pænalibus 59. ff. reg. jur.*

5 Et in eundem modum *Julianus* in iudice perperam judicante, qui litem suam fecit putat actionem competere contra hæredem iudicis prout refertur in *L. Julianus 16. ff. jud.* quæ sententia quamvis notata sit à multis attamen satis civilis est cum talis actio non sit pænalis, nec ratione illius ultra damnum receptum aliquid aliud prætendatur; ideoque præmaturum ingenii *Jurisconsultus Julianus* solum usus fuit verbo (*actiois*) non addendo verbum (*pænalis*) quia talis actio non est pænalis, & in hac parte regula *Juliani* verum habet secundum principia juris, & resolutiones relatas. Contraria vero opinio *Jurisconsultorum*, qui *Julianum* arguerunt procedit quando contra hæredes iudicis postulatur pæna aliqua ultra damnum illatum, tunc enim dicitur actio pænalis quæ non transibit ad hæredes in casu quo iudex occubuerit ante litem contestatam.

6 Nec obstat aliquo modo *L. unica Cod. ne ex delict. defunct.* quia non disponit de actione civili persecutoria damni, sed de actione pænali in qua postulatur pæna imposita ratione delicti, & in hoc casu requiritur

tur quod lis contestata sit ante obitum delinquentis, vel saltem quod ex tali delicto hæres aliquid lucratus fuerit, & ideo text. nec verbum loquitur de actione satisfactoria, sed de actione mere pænali, quod etiam suadet ibi ne ex alieno scelere ditentur, ponendo pro regula quod nemo ex alieno scelere ditari debet, ad hoc ut possint ab hæredibus auferri accrescentia lucra, quæ ratione delicti hæredibus accreuerunt; atsi lex finalis ageret de actione civili persecutoria damni, & respexerat damnum partis aliis verbis civilibus uteretur nempe ne cum jactura aliena ditentur, & ita etiam procedit *d. §. non autem, & d. L. 1.*

7 Quod etiam suadet in *L. si profure §. fin. ff. cond. furt.* ubi expresse disponitur quod defuncti hæres quamvis alias non lucraretur aliquid ex delicto sui defuncti semper tenetur refarcire damnum, & jacturam susceptam ratione delicti, nec potest opponi quod lex loquitur specialiter in conditione furtiva in odium furis, quia text. latus est à Jurisconsulto qui specialitatem inducere non potest, sed respondere debet de media juris prudentia, vel etiam quia Jurisconsultus non reddit rationem specialitatis, & sic respondit de media juris

prudentia, & denique quia specialitas in hoc casu superflua erat cum omnes juris regulæ superius relatæ idem astruant, idemque determinent *in d. §. fin.*

Et denique idem suadetur *in text. cap. fin. de sepultur.* & *in cap. in literis de raptor.* ubi disponitur & præcipitur quod hæres defuncti satisfaciatur damnum quod defunctus ratione delicti parti intulit etiamsi ex illo nihil lucraretur, nec ab hoc alienus est *text. in cap. tua nos de usuris.* Nec potest opponi quod hæc jura procedunt de jure canonico; respondetur enim quod etiam procedunt de jure civili secundum jura supracitata.

8 Ex quibus satis patet quod de media juris civilis prudentia tenetur hæres defuncti delinquentis satisfacere damna quæ defunctus parti intulit in delicto, etiamsi lis contra defunctum non contestata foret, nec ex tali delicto quidquam lucratus esset; ita tenet, & resolvit *Mench. illustr. quest. 6. n. 24. Covas 3. resol. cap. 3. n. 7. ad fin.* & in nostra causa Reus de hac materia (non civiliter sane) opposuit exceptionem super qua contra eum profertur sententia interlocutoria, & in causa ordinaria adhuc sub judice lis est.

L A U S D E O.

INDEX RERUM

OMNIUM MEMORABILIUM, QUÆ CONTINENTUR
in hoc Tractatu de Jure accrescendi.

A

Actio, & passio in naturalibus non possunt esse in eodem subjecto, nec in ejus imitatrice arte de jure actio activa, & obligatio passiva non possunt in simul esse in eadem persona, illat. 10. n. 11.

Actus legitimos quamvis quis eos prohibere non potest, potest tamen removendo causam eos remove, illat. 25. n. 54.

Abstentionis beneficium, verb. beneficium.

Alius alia aliud, inducit similitudinem præcedentium etiam quando adjungitur verbum (quoquo modo prælud. n. 8.

Arguere convenit scienti Jurisconsulto à priori, non vero à posteriori, illat. 24. n. 4.

Argumentum ab æquiparatis parvi faciendum, nec theoreticum est. ibid.

Argumentum ab æquiparatis ad hoc ut militet debet æquiparatio esse in ratione substantiali decidendi, non vero in accidentibus. ibid.

Argumentum à contrario sensu deducitur à verbis limitativis. illat. 27. n. 18.

Argumentum à contrario sensu deductum à ratione decidendi necessario concludit acsi desumatur à definitione rei. illat. 28. n. 1.

Assignmente libertorum utrum detur jus accrescendi. illat. 33. n. 1.

B

Beneficium abstentionis quod perservat suis, & necessariis hæredibus ab additione ipso jure hæreditatis quomodo, & quando competat suis, & necessariis hæredibus. illat. 25. n. 16. & 17.

C

Causa non operatur in præteritum, sed in futurum. illat. 23. n. 56.

Causa volita necessario sequitur effectus in inductis à lege prout in naturalibus. illat. 25. n. 48.

Causa juris accrescendi quamvis cesset, non ideo cessat jus accrescendi jam in esse productum. illat. 10. n. 9.

Causa finali, & immediata cessante cessat effectus, non vero cessante impulsiva. illat. 28. n. 5.

Causa cessante non cessat effectus, qui jam existit. ibid.

Codicillum antea factum revocatur per testamentum. illat. 17. n. 3.

Codicillum postea factum, & testamentum à principio validum non diversæ, sed una, & eadem reputatur dispositio. ibid.

Collective conjuncti magis conjuncti sunt quam qui per copulam conjunguntur, & considerantur tanquam unum corpus, & utrum inter eos detur jus accrescendi, an non decrescendi. illat. 7. n. 1.

Collegatarius purus utrum habeat rem integram interim dum pendet con-